

Årsskrift

for

Ringes Efterskole

1958

RINGE EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

1958

29. ÅRGANG
UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Gamle klange og ny.

Der sad to unge mænd på diget mellem markerne, som tilhørte deres fædre, et par af byens dygtige landmænd. — Solen var ved at gå nedovre bag skoven. Skyerne farvedes rosenrøde. Aftenstemningen over sommerlandskabet blev tilsat den sidste poesi med en lærkes jublende triller over vang og eng.

»Det er nu lige meget, sagde Andreas, aldrig vil jeg bytte min tilværelse som bonde herude på landet med noget andet arbejde, hverken i by, på landet eller til søs.«

»Åh, hvad,« svarede Peter, »synes du, der er så forfærdelig meget bedre her. Jeg kan godt tænke mig at få et job enten i en stor fabrik, hvor maskinerne snurrer eller hamrer, eller på et skibsværft, eller — ja, hvor ville det være interessant at komme ud som sømand, sejle på de store have, få fremmede lande at se, og skabe sig en fremtid i Australien eller Canada, hvor der er mere plads til at røre sig, og hvor man rigtig kan bruge alle moderne maskiner i landbrugets tjeneste.«

Andreas trak på skuldrene. »Det synes jeg ikke, man behøver at komme udenlands for. Luk dog øjnene op og se, hvordan vi har det herhjemme. Er der snart et område, hvor vi ikke har mekaniseret? Traktorer, mejemaskiner, optagemaskiner til kartofler, roer o.s.v. — I staldene har vi malke-maskiner. — Inde i huset har kvinderne det tilsvarende: Kartoflerne skrælles på maskine. Dejgen røres på maskine, tøjjet vaskes på maskine, stuerne renses med støvsuger o.s.v. Dansk landbrug er gennemmekaniseret, ude og inde, fuldt moderne. — Det behøver man ikke at rejse til Australien eller andre steder for at finde.

Snarere er det sådan, at man savner noget af det, jeg vil kalde den gamle bondeidyl. — Jeg kan godt glæde mig over alt det moderne og praktiske — som er uomgængelig nød-

vendigt — men den gamle idyl over landbruget er svundet bort, synes det mig.«

»Har du da kendt noget til den?«

»Nå, sådan kendt den. — Men jeg har hørt så meget om de gamle tider, både hjemme og på højskolen. — Tænk dig, hvilken idyl må det have været, at alle vore marker var omgivet af levende hegn med duftende syrener, ville roser og kaprifolier. Fuglesang over alle marker. Storkens rede højt på rygningen af næsten hver bondegård. I såtiden gik bonden med sin sædekurv med hånden i den gule sæd og brystet frit mod vinden op. Husker du Åkjærs sang om bondemanden:

*Så længe du i furen går,
så længe du har arbejde kær,
skal Danmark lægge fold til fold
i sol og storm og bygevejr.*

Eller i høsten du, hvor en række af mænd og karle med de blanke leer mejer skår på skår, og pigerne der begynde, sæden op at binde. Det var jo virkelighed:

*Ja, til dagen viger
og til månen stiger
lyder munter sang.*

Og tænk på vinteraftenens hygge; når manden i gården samlede folkene, karle og piger, og læste højt af en god bog, eller de gav sig til at synge af de sange, de havde lært på højskolen.«

»— Nej, stop nu lidt! Du bliver næsten højtidelig nu.«

»— Nej, men jeg synes, jeg forstår, at noget af det, der gjorde de gamle slægter så stærke, var, at de havde poesien over deres arbejde. De levede anderledes sammen — med naturen, med deres dyr. Og de levede fremfor alt mere sammen i fællesskab med hinanden som mennesker, i hjemmene, kan hænde også i fællesskab om det, de havde fået på højskolen.

Hvor er det nu? — Vi bruger vore maskiner, det går strygende. Arbejdet er gjort i en håndevending. Men hvad så mere? — Når fyraften kommer, står maskinerne stille, kolde og stive, umælende. Nu er der ingen, der oplever den glæde og stivhed om hestene, der gumler i stalden. De unge — både

karle og piger stryger af sted, på knallert — til boldspil og i biograf. — Måske er de ældre ikke fri for ansvar i den retning. Bondeidyllen er væk. — Nu skal der produceres, sælges, skaffes penge. Men menneskets personlighed? — Det er ligesom, der ikke er nogen, der lægger vægt på den side af sagen. — Nu er det bare at slutte sig sammen i partier — råbe højt om støtte fra stat og kommune.«

»Nej, holdt nu lidt min højstemte poetiske ven! Vi kommer nu til at se på tilværelsen uden at tage skyklapper på. — Tror du, at du kan mane de gamle tider frem igen med den såkaldte idyl. Er der noget, vi må skønne på i vore dage, er det netop det, at der er sket så uhyre en udvikling, takket være mekaniseringen. Jeg vil betakke mig for at få de vilkår tilbage, som f. eks. landbruget i de gode gamle dage levede under. — Prøv at sammenligne priserne fra dengang og til nu, prøv at gøre dig klart den forskel på hjælpemidler, som var før og er nu.

Er der nogen, der lider nød nu? — Der er muligheder for at komme i gang. Der kan fås støtte til snart alt muligt. Du kan endvidere få hjælp til at dygtiggøre dig. Der gives understøttelse til skoleophold, på efterskoler, højskoler, landbrugsskoler o.s.v.

Der er mere social lighed, »få har for meget og færre for lidt«. Kan du nævne mig hvilke andre lande, der har skabt så gode kår for de ældre. Folkepension for alle! Alderdommen kan ses i møde, uden at skrækken for at ende på sognets fattiggård, som før, behøver at besætte folk. Tænk på de mennesker, som sled sig op som daglejere på herregårdens mark, og så ikke kunne andet end at falde sognet til byrde. — Er det ikke noget, vi skal være glade for, at der er skabt rettigheder for enhver, så han ikke skal leve af nådsens brød på sine gamle dage?«

»— Den vise har jeg nu hørt før. Men det, du nævner, skaber ikke personlighed eller karakterstyrke. — Det er, ligesom mennesker kommer for let til goderne.«

»Nej, du, dengang man f. eks. oprettede friskolerne rundt om, da måtte der personligheder til, for at det kunne gå. Tit måtte sådan en lille kreds af mennesker spænde sig for — for det første økonomisk — og for det andet måtte man

Vinteren 1957—58

stå for skud — også fra øvrighedens side. Der blev sammenhold, og der blev levet stærkt for det, de havde været med til at skabe, var noget, der betød livet for dem, at deres børn blev oplært og opvoksede i noget, der var i pagt med det bedste i hjemmene.«

»Kan gerne være. Men var det egentlig ikke en meget afhængig stilling for en lærer. — Da måtte de være af samme indstilling og tankegang som forældrene. Og hvis der så kom uenighed i en sådan kreds, som du siger levede stærkt — hvad så? — Jeg synes, en lærer i den offentlige skole er meget mere frit stillet. Ingen kan da afsætte ham, selv om han ikke er enig med alle. Det forekommer mig, at friskolelæreren måtte have det som et stykke vildt, der må jages hele året.

Se nu, hvilken fremtid skolen i Danmark går i møde. Nye dejlige skoler, hyggelige lyse lokaler, og alle kan komme der uden at betale noget. Tror du, at friskolefolk er så ivrige for at betale skolepenge? Nu behøver børn ikke mere at rejse ud af sognet for at få en eksamen. Heller ikke friskolefolks børn er jo så forfærdelig bange for at få eksamen. — Egentlig talt. Tror du ikke, at det er nogle gamle henkogte meninger, du gør dig til talsmand for. Husk på, at meget er forandret efter tiden omkring 1914. Hvor megen idealisme er der i grunden tilbage fra »den gode gamle tid«, som du

Sommeren 1958

ønsker måtte leve videre? Vi må alle følge med i tidens udvikling.«

»Tit synes jeg, du har ret i meget af det, du siger. Men tror du, at der vil blive levet lige så stærk og rigt menneskelig set under den ny form. — Der er nu noget om, at det, man kæmper sig til, er mere værd end alt det, der fås ganske gratis. Jeg kan ikke komme fra, at vor tid kommer ikke i så stærk et forhold, hjem og skole imellem.«

»Kan hænde. Men man kan nu ikke blive stående på et sted al tid. Se, hvor vore skoler fyldes med ungdom — også vore efterskoler — fra land og by. Tror du ikke, der kan komme noget godt og frugtbart ud af det, hvis lærerne der magter og forstår deres gerning? — Kredsen er ikke så snæver som før, men kravene til lærerne er sandelig vokset i takt med udviklingen. Vi kan ikke køre som i gamle dage med levende hegn om hver mark. Hegnene må væk, der må frisk luft ind over agrene. Der var nu også noget indelukket og lummert over landskabet før.«

»Det er muligt, at hver tid har sine nisser og trolde. Men var der i gammel tid noget skærmende — du mener lukket og lummert — ved hegnene om de små marker, så kan der nu i stedet for godt være noget for luftigt og for moderne over tiden og mennesker.«

»— Indrømmet. — Det kan godt være, at nogen kører i

den modsatte vejgrøft end den, andre kørte i før. — Det er netop sagen, at vi skal holde os midt ad kongevejen. Det har alle dage været kunsten.«
Karl Hedemann.

Alle gamle elever ønskes en glædelig jul samt et godt nytår!
Erling Andersen.

Glædelig jul ønsker jeg alle gamle elever.
Ingrid Pedersen,
køkkenet.

*En glædelig jul og et godt nytår
ønskes alle gamle elever af*

*Holger, Knud, Bent, Karen Margrethe
og Karl Hedemann.*

Husk vore to vintermøder.

Fredag den 23. januar 1959 kl. 20:

Forfatteren Palle Lauring taler.

Torsdag den 19. februar 1959 kl. 20:

Oplæsning af skuespillerinden Ellen Malberg
— samt recitation og sang.

Palle Lauring er historiker og vil holde et historisk foredrag. Alle, der har hørt ham vil bekræfte, at det er en oplevelse at høre hans interessante og fornøjelige måde at skildre begivenhederne på, sådan at vi føler, det er noget, der i høj grad vedrører os.

Ellen Malberg er det vel overflødigt at præsentere. — Få kan som hun gribe en forsamling med ved at frem-sige digte og sange. Hun synger til eget akkompagnement — Lut. Hendes oplæsning er også en oplevelse.

Vi glæder os til at se salen fuld de to aftener. Det er vanskeligt at tro, at nogen vil gå hjem uden at være en god oplevelse rigere.

Julefesten 1958

afholdes

mandag den 29. december

kl. 19,30

Bagstræbs-tanker.

Det er efterår.

Allerede midt på dagen begynder skumringen så småt at liste ind på en, og hvis ellers dagen er fri for silende regn eller tåge, syner solen som irret messing, mens året går på hæld.

Det er efterår.

Jeg trænger til luft og stilhed og tager bøssen ned fra sømnet og traver ud i vejret. Det er nu rart med sådan en bøsse. Så har man ligesom et ærinde ud over markerne. Hvis man bare traskede ud langs hegn og grøft eller ud over pløjejorden, så ville folk kigge langt efter en og mumle noget om »en sær idé«, men bøssen er legitimation nok, og jeg putter patroner i og slænger den over skulderen.

Det var stilhed, jeg søgte. Straks jeg nåede ud i marken, svingede en brølende traktor med en bitte plov efter sig ud fra den oprodede stubjord og ind på en græsmark for at få vendt. Derefter knaldede påny de mange hestekræfter ind på stubben, hvor furerne kastedes hulter til bulter. — Da jeg som ung var ved landbruget, var pløjningen næsten som en hellig handling. Dag ud og dag ind stampede man i sindigt tempo efter ploven, mens tankerne for så vide, og hestene af sig selv standsede op for at puste lidt. Det var en æressag at pløje en lige fure, men også en fure, der faldt, som den skulle, og når marken var færdig, skulle den være jævn og fri for »helder«. En sådan nypløjning kunne godt minde en om et fint og blødt stykke fløjl. Hvad minder mange marker om i dag? Nypløjet hedejord eller en øvelsesplads for krigstanks!

Jeg ved da godt, at jeg er noget så »gammeldags«, for jeg kan nu slet ikke få i hovedet, at det har sådan et jag med arbejdet i marken, så det nu kun må tage timer, hvor det før tog dage at gøre et arbejde færdigt, og hvor man nu ikke engang om natten er fri for de larmende jætter med de

gloende øjne. Avles der da mere og bedre og navnlig billigere end før? Ja, det må I unge traktorbønder svare på, for jeg kan slet ikke se det, men jeg er jo også kun en halvgammel bagstræber, der synes, det er så synd for jorden. Jeg hører til dem, der forstår Henrik Pontoppidans Per Bonde, der græd over, at den ny ejer af gården »udperkede« jorden. Men det er nu så dejligt at sidde højt »til hest« på en maskine, der lyster ens mindste vink. Jo, småbørnenes trehjulede »kan-I-se-mig« mentalitet og ungdommens knal-lert-mani har grebet svært ind i de såkaldte voksnes rækker også. Forhåbentlig vil vore efterkommere ikke blive alt for rystede, når regningen for vor motorglæde skal betales. Og hvis nu en krig skulle sætte en stopper for selve grundlaget for trækraften — benzinen. Ja, der skal ikke meget til, — vi husker endnu krisen omkring Suez — så står motorparken stille, og hvor er så menneskets trofaste trækdyr gennem årtusinder? Nå, det er igen unyttig bagstræbsnak. Jeg ved da udmærket godt, at det ikke er »molboer«, der leder dansk nationaløkonomi eller dansk landbrug, og alligevel ser det mærkeligt ud at basere hele vor produktion på indført brændstof. —

Nu er det efterår.

Jeg vandrer op mod skoven langs hegnet, hvor solsorter og andre fjerede skabninger formelig svælger i hyldebær, der hænger i store dybsorte klaser og byder sig til. Solsorten skælder ud over mit komme, og denne hegnets sladderhank har da også held til at varsko to spraglede kineserkokke, så de gokker mig deres farvel langt uden for anstændigt skudhold. — Det er ellers gået svært tilbage med fasaner og agerhøns i de senere år. Der bliver ikke lagt kyllinger til som før i tiden, — eller også går de til grunde i opvæksten. De skriftkloge inden for jægerfagforeningerne siger, at det er de mange katte, der er skyld i miséren(!) Måske nok. Jeg skyder nu de »tigre«, der viser sig på mit distrikt, og det gør alle fornuftige jægere sikkert. Nej, det er vist et helt andet sted, det er galt. Hvad kan det nytte at sætte børn i verden, når maden samtidig forgiftes, så de dør en ynkelig »strådød«. Og er det ikke det, der sker? Det moderne landbrug betjener sig ikke længere af »gammeldags«

redskaber til udryddelsen af ukrudt på markerne. Nej, traktoren påmonteres sprøjteredskab eller pudderblæser, og så larmer gift døden over agrene, — ikke alene for det, der skulle rammes: tidsler, agerkål, kiddike o.s.v. — men også insekter, larver og andet småkravl går udslettelsen imøde, og når så agerhøns- og fasankyllinger æder de forgiftede fødeemner eller slet ikke får noget, så er de prisgivet undergang. Og bierne, hvad med dem? De er bondens bedste hjælpere ved bestøvningen af landbrugets forædlede planter. Går det an at udrydde dem? Kan man sådan uden videre øve vold mod naturen, uden at det vil hævn sig en gang. Men det kan jo godt være, at vi mennesker er blevet så kloge, at vi kan undvære hovedet.

Bagstræb!

Nu er det efterår.

Højt, højt oppe drager en vildgåsekile mod syd. Gennem rummet gjalder deres høje, klangfulde skrig — eller sang vil jeg hellere kalde det. Deroppe er der da ingen traktorlarm eller gift død, men høj, klar og kvægende luft. Er der nu det? Hvor længe var Adam i paradiset. Er ikke også himmelrummet ved at blive inddraget under menneskets såkaldte interessesfære. Flyver og farer ikke sputnik'er, »talkener« og andre mystiske tingester gennem rummet og varsler om nye og uanede rædsler for den tilsyneladende indslumrede menneskehed. Eller er det hele kun »sport«, bare noget for sjov, en ny form for traktormentalitet. Fremtiden — hvis der da bliver nogen — vil vise det.

Nu er det efterår.

Forhåbentlig er det kun for året og os bagstræbere, at tiden går på hæld. Måtte den ny blanke sol komme til at skinne på et nyt friskt år, hvor respekten for arbejdet og glæden ved vel udført dåd igen kommer i højsædet, og hvor ikke jorden og naturen bare er døde ting, som det gælder om at få mest muligt ud af i kortest mulig tid til billigst mulig pris.

Thomas Nielsen.

En rigtig glædelig jul og et godt nytår ønskes alle nye og »gamle« elever.

Om at tale og tie.

Om at tale og tie.

En aften fornylig havnede jeg hos nogle bekendte. Jeg trængte til en rolig, hyggelig aften. Det var mere end et år siden, vi sidst havde set hinanden. Og jeg glædede mig. —

Der er altid en egen speciel hygge og atmosfære i det hjem, noget, der fylder mig med fred.

— Og det blev en dejlig aften.

Men når jeg tænker tilbage, var de ord, der blev sagt den aften, egentlig få. Familien i sig selv er ikke særlig talende.

Måske var det netop tavsheden, der kronede aftenen. Intet er beroligende som den.

Der er mennesker, man kan tie med, uden det bliver trykkende. Verden vokser sig stor i den stue, hvor stilheden hersker. Tanker bliver til i tavshed. Og rigtigt er det vist, at kun den, du kan tie med, er virkelig din ven.

Nogle mennesker gør én stum. Vort modersmål ejer tusinder af gloser, og dog formår man ikke at finde brugbare ord til bare én eneste sætning. Så kan tavsheden være frygtelig pinlig.

Men så har vi vejret. Hvad skulle vi mennesker uden det?

Verdens vidunderligste samtaleemne. Det og døden er det eneste, vi alle har fælles. Uden det ville vi vist vanskeligt få en samtale i gang.

Hvorfor er vi mennesker egentlig så talende?

For 2500 år siden levede i Kina en vismand, Lao tse. Han sagde:

— Det imod naturen altid at ville tale. En orkan varer jo da heller aldrig ret længe.

De fleste dyr kan tale. Men dyrenes ordforråd er ret begrænset ligesom et spædbarns. Det er nærmest lyde, der giver udtryk for sult, galskab, fare eller kalden.

Man mener heller ikke de første hulemennesker har været udrustet med særlig mange lyde. De har vel kunnet grynte

I rosenbedet

og tude. Hyggelige samtaler har der ikke været tale om.

— Da var tavshed ingen kunst. —

Det er den nu. Gennem den kan man lære selvbeherskelse.

Der levede i oldtiden en broderorden i Syd-Italien. Pythagoræerne, kaldte de sig. Navnet havde de taget efter Pythagoras. Han var græsk filosof fra 6. årh. f. K. Denne orden pålagde sine disciple 1 års fuldstændig tavshed. Uden denne prøve kunne de ikke blive optaget. Tavshed er den vanskeligste og vigtigste øvelse i at beherske sig selv. Kun i den bliver tanker og kultur til.

— — —
Mon ikke også du har erfaret det? Sådænd har du så. Der er dage, du har lyst at være alene med dine tanker.

Du er tavs. Du er alvorlig. De andre siger, du er sur. De forstår dig ikke. Der er så få mennesker, der er kloge. Og virkelig klog er kun den, der forstår andre. Men klogere endnu er den, der forstår sig selv. Så løb en tur i skoven. Der har dine tanker ro.

— — —
Du sidder måske en aften i en stues stilhed og tier med de andre. Det banker på døren. Et menneske kommer ind. — Og med eet blev stuen forandret. En uophørlig ordstrøm bryder løs fra dette ene menneske. En storm blæser stilheden bort.

Måske er dette ene menneske dig selv?

Vi er nogle mennesker, der taler mere end andre. Nogle dage mere end andre. Den gamle kineser siger også:

— Naturen kan ej blæse og storme så længe ad gangen. Hvor lidt fornuft er der så i, at en mand skal bruge sit vejr ustandseligt?

Tænker jeg på den skare mennesker, jeg sætter højest, er det en fåmælt skare, jeg får ud af det.

Den, der bruger flest ord, får ikke sagt mest.

Tale er sølv. — Tavshed er guld!

God jul allesammen!

Karin Skovholt.

Kære piger!

Også jeg sender ønsket om en glædelig jul og et godt nytår. Hjertelig tak for besøg og hilsener. I skal fortsat være velkomne.

Vi fik en dreng først i juni, der hedder Søren, han er allerede så lang som en etårig, så det kan ikke være forældrene, han slægter på, hvad størrelsen angår.

Mange venlige hilsener.

Ellen Johansen.

Elevmødet den 5. og 6. september 1959.

Lørdag:

- Kl. 15,00 Vi samles ved kaffebord. Derefter foredrag.
Generalforsamling i elevforeningen. Vi slutter
eftermiddagen med gymnastikopvisning.
- Kl. 18,30 Aftenspisning.
- Kl. 19,30 Underholdning — derefter dans.

Søndag:

- Morgenmad.
- Kl. 10,00 Morgensang — tale af en af skolens lærer-
kræfter.
- Kl. 12,00 Middag. — Frit samvær.
Vi slutter af ved kaffebordet søndag efter-
middag.

Betaling for deltagelse i hele mødet og alle måltider
13 kr.

Klip her og send det i en konvolut.

Til Ringe efterskole.

Undertegnede indmelder sig herved som deltager i
elevmødet den 5. og 6. september. — Jeg ønsker at del-
tage i følgende måltider.

- ..... Lørdag aften
- ..... Søndag morgen
- ..... Søndag middag

Sæt kryds ved de måltider du ønsker at deltage i.

.....
Navn

Turen til Rhinen.

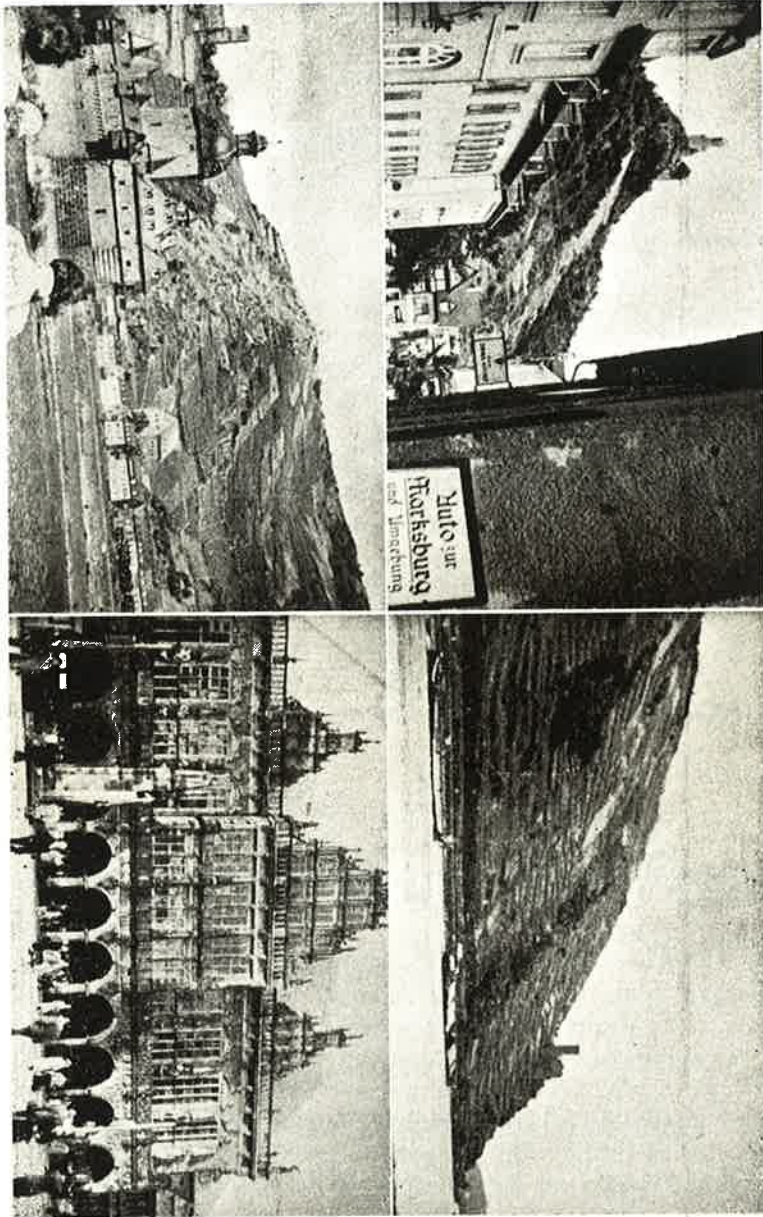
Der var ca. 60 gamle elever, foruden Hedemann, Erling
dersen, Bilz, Skovholt, Petersen og Ingrid Pedersen, som
startede fra Ringe efterskole mandag morgen den 21. 7.
kl. 6. Vi kørte i 2 busser, hvoraf den ene måtte skubbes i
gang, da vi stod på ved Indslev kro. På vej til grænsen holdt
vi i Kolding og Haderslev, hvor vi også samlede nogle op.

Vi nåede grænsen kl. ca. 11. Der fik vi vore pas kontro-
leret. Bilerne blev fyldt op med dieselolie, og vi havde selv
olie med til resten af turen. Så var vi endelig i Tyskland.
Vi spiste vore gode, medbragte klemmer i en tilfældig lan-
devejskro mellem Flensborg og Slesvig. Da vi nåede Kieler-
kanalen, blev bommene slået ned, og broen drejede, så ski-
bene kunne passere. Derpå gik turen videre til Hamburg,
hvor vi spiste vores sidste mad.

Derefter tog vi turen autobanen til Bremen, hvor vi blev
sluppet løs et kvarter, og nu gik næsten allesammen op og
så på rådhuset. Vi skulle spise og overnatte på et vandreh-
jem i Syke, vi var lidt forsinkede, og da vi så tabte en af
dunkene med olie i, gjorde det det jo ikke bedre, men vi
nåede dog at få lidt mere mad, før der skulle være ro.

Næste morgen skulle vi starte kl. 8. Vi fortsatte sydpå
gennem Osnabrück—Münster og det enorme Rhindistrikt
med de mange virksomheder. Derefter gennem Dortmund,
Wuppertal og videre til Düsseldorf, hvor vi skulle over-
natte. Dagen efter gik turen til Köln. Her aflagde vi et be-
søg i den berømte domkirke. Derefter gik turen videre langs
Rhinen, hvor der var meget smukt, med de gamle borge,
som lå højt oppe på skiferbjergene.

Vi kom igennem Bonn, hvor der var et kort ophold. Her-
fra gik turen videre sydpå gennem Koblenz til Rüdesheim,
hvor vi skulle bo i to nætter på et vandrehjem, som lå højt
oppe, med udsigt over Rüdesheim og Rhinen. Det kneb lidt
med at komme op, men det gik, da vi stod ud og skubbede
på. Den næste dag havde vi fri om formiddagen, så vi kunne

handle lidt. Om eftermiddagen var vi på en sejltur op ad Rhinen til en lille by. Her holdt busserne for at tage os med på en køretur op til Loreley-klippen. Herfra kørte vi til Niiderwald monumentet, og tog så svævebanen ned til Rudesheim. Om aftenen havde vi fri, og mange af os var i Wiisbaden, hvor vi havde et kort ophold, før vi kørte til Frankfurt, hvor vi så flyvepladsen (og banegården, som os i den bageste bus passerede en hel del gange). Fra Frankfurt kørte vi nordpå til Kassel, hvor vi overnattede. Den følgende dag kørte vi til Celle, Hannover og Hamburg, hvor vi overnattede på et hotel. Om aftenen så vi det meget smukke vandorgel, og så var vi ude at danse.

Næste dag var vi på loppetorvet om formiddagen. Vi spiste til middag i Hagenbeck dyrepark, for derefter at trave den igennem. Da vi havde fuldendt, kørte vi hjem til Danmark. Vi spiste til aften på »Hotel Danmark« i Åbenrå, hvor vi fik et godt dansk måltid, og Hedemann holdt en tale om turen. Så satte vi os i busserne for sidste gang, vi standsede kun i Kolding og ved Indslev kro, og dermed var den dejlige tur for vores allesammen slut. Vi siger hermed mange tak!

*Poul Sejer Mathiasen. Vagn Rosenlund Christensen.
Annelise Andersen. Skovsgårde.*

Kölner-Dom

Og så gik —

Et år igen, — ja, om man kan begribe, hvor tiden bliver af. Jeg synes, det er som en ild, der farer gennem ens tilværelse, og hvad når man, — måske lidt — måske meget, måske det, man skal nå, der bliver jo til sidst det samme mål for os alle. Er det så ikke meningen at vi, medens man er ung, skal se og høre en del, og få det mest mulige ud af livet? — I unge, som er her på skolen, og som har været her de sidste år, mener nok, at alt er lyst og dejligt, og at tiderne ikke kan være anderledes. Jo, tiderne kan være anderledes, kan I tro; men I skal nu ud i livet, ud at stå på egne ben, ja, en del af jer er allerede langt inde i den forhåbentlige rigtige livsbane; så begynder livet, — så begynder tilværelsen.

Altså — årets gang i stort og småt, sidste års åbningsmøde i vinterskolen blev som sædvanlig holdt 3. novb., taler var pastor Rasmussen, Korinth, vi åbnede skolen med 97 piger og drenge, som tilsyneladende så friske og raske ud, men hvad der lå skjult i dem, var en rigtig omgang A. influenza, tænk de første 3 uger var et kaos med sygdom, 20 — 30 stk. i sengen ad gangen, termometrene var gloende, for ikke at sige, at de helt blev slidt op.

Vi havde dog trods alt midt i novb. et møde, hvor lærer Remuert Rasmussen, København, fortalte og viste film fra en rejse til Meksiko; meget interessant at høre ham fortælle om menneskene og livet derovre. Remuert Rasmussen skulle igen i sommer rejse til Meksiko.

I decb. havde vi lucia-fest, 11 af vore piger fik i en fart skaffet deres konfirmationskjoler her hen og optrådte som lucia-brud og -terner, en hyggelig aften med lys og sang.

Den 20. decb. var der juleafslutning med vinterskolens elever; vi begyndte i spisestuen til julemiddag, hvor der var pyntet med lys og gran. Efter en lille julehistorie gik dansen i salen. — Dagen efter begyndte juleferien, den dag i

Søndag morgen ved Hestehaveskoven

året er særlig præget af glæde og humør, nu skal alle hjem, — hjem til familie og venner, — hjem til mors kødgryder, og hvad kan man ønske sig mere?

Elevfesten d. 29. decb., Ørbæk amatør-orkester underholdt og spillede op til dans. Der var mødt mange gamle elever til stor glæde for os her på skolen, det er altid rart at se jer igen, — og høre fra jer; tak for alle de julehilsener og småhilsener, I sender i årets løb.

1958. — Et nyt år! Hvad mon det vil bringe, spørger man sig selv, — ingen ved!

Den 7. jan. startede skolen igen efter ferien, og nu gik arbejdet sin vante gang. Den 11. jan. var skoleinspektør Cornelius, Nakskov, her og holdt et udmærket foredrag om negerproblemet. Da Cornelius selv er neger, falder det ham let at tale om dette emne; da det var yderst interessant, var gymnastiksalen fyldt til sidste plads. Senere på aftenen underholdt Cornelius med sang og spil.

I febr. måned blev der igen budt ind til møde, denne gang kom forstander Rud, Kerteminde; han læste og skildrede en fortælling af Martin A. Hansen.

Den 22. febr. havde vi den årlige fastelavnsfest; et lille

udvalg af piger og drenge havde købt ind og pyntet salen meget festligt, — der blev danset. I aftenens løb var der forskellige små overraskelser med ballondans — kulørte hatte — varme pølser m. m.

Tirsdag d. 11. marts gik Odense-turen for sig; vi så de forskellige virksomheder. Om aftenen så vi i teatret »Inden for murene«.

Så begyndte det at spire og bryde frem i vort lille, skønne land, foråret nærmede sig, de unge landmænd, som nu i fem måneder har siddet på skolebænken, begyndte at røre på sig.

Afslutningen nærmer sig.

Den 16. marts indbød vi elevernes forældre til forældredag. Som sædvanlig gik eftermiddagen med gymnastik og folkedans. Efter at flæsketegen var fortæret, spillede nogle af eleverne, »En søndag på Amager«, en dejlig komedie med sang og humør, som satte liv og stemning i os alle, — kan I huske Lisbeth, hendes dejlige sang, den glemmes vidst aldrig.

Sidste søndag før afslutningen kørte et par rutebiler til de fynske alper; vi havde en god travetur i Hedemanns skov, derefter var vi i Ollerup og overværede gymnastikopvisningen på højskolen.

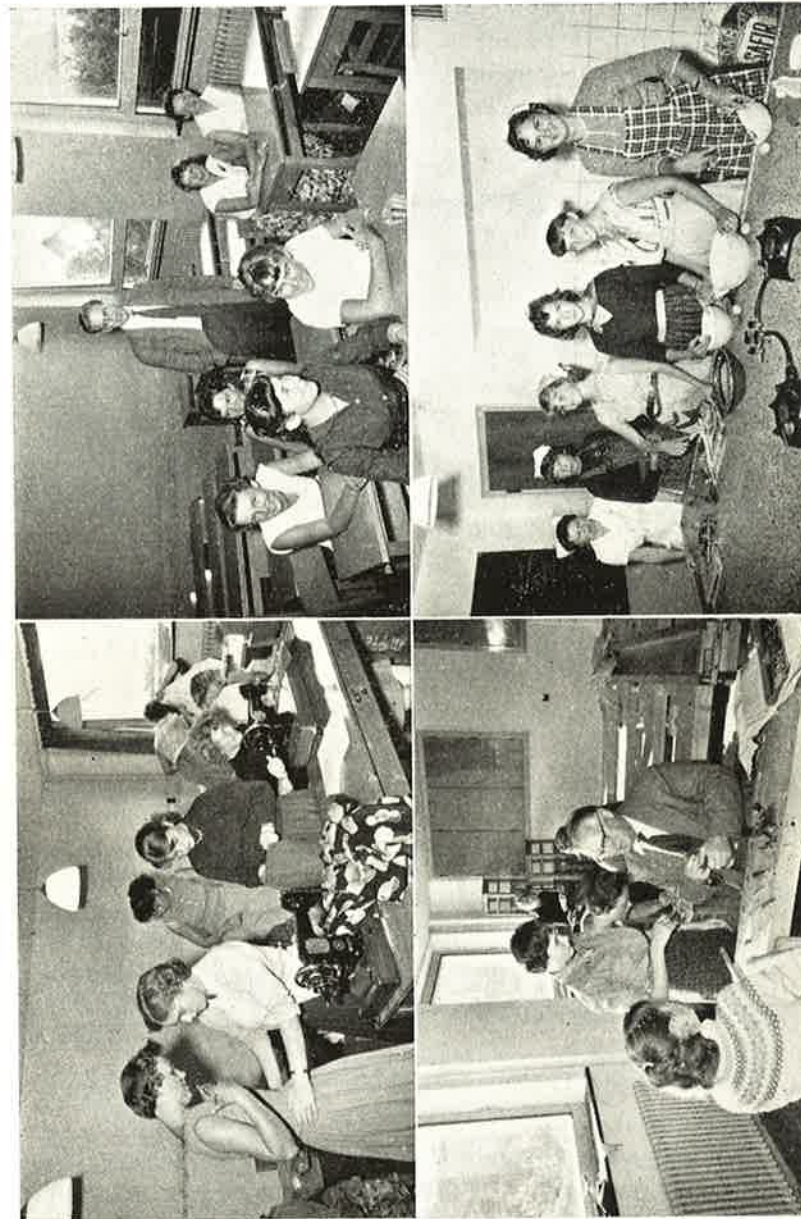
Fredag d. 28. marts sluttede vinterskolen med de sædvanlige udstillinger, kaffebord og afskedstale af Hedemann.

Den 4. maj ankom sommerpigerne til Ringø, 53 fra alle egne af landet. Ved åbningsmødet talte pastor Nørsgaard, Ryslinge.

Den første aften satte vi lys i alle vinduer på hele skolen til minde om d. 4. maj — Danmarks befrielse; derefter gik alle i samlet trop en tur gennem byen og så på de levende lys i folks vinduer. Hvor er det egentlig underligt, at de unge, som i dag kommer på skole, intet aner om krigen, kun, hvad der er blevet dem fortalt.

Så gik ellers hverdagen. — Den 18. maj cyklede vi til Arreskov og Brahetrolleborg.

St. Hans aften var der bål på højen, og selvfølgelig en heks, der red ad Bloksbjerg til, senere på aftenen blev der serveret pølser og saftevand i spisestuen.

Alle tiders vandgang fik pigerne til Lombjerge-festen d. 21. juni; det silede ned med regn fra den tidlige morgen. Vi gik alligevel derud og håbede stadig på opklaring, — og værre og værre blev det, men vore piger var modige og gik på med liv og lyst.

En god strandtur havde vi d. 28. juni; vi pumpede cyklerne og begav os på vej for at se de forskellige herregårde og Hesselager-stenen, og nåede til sidst ud til stranden ved Hesselager.

Vore gode madpakker blev fortæret, bagefter blev der leget og badet nogle timer ved vandet.

14 dage i juli holdt vi sommerferie, og i dagene fra 5.—10. aug. var skolen på tur til Bornholm.

Efter bornholmturen blev der igen taget fat på arbejdet med liv og lyst, — elevmødet var i sigte, og pigerne gik nu igang med at øve komedie, denne gang en komedie, der hed »Gammelt sølv«:

Dagene gik med mange forberedelser, den 6.—7. sept. var elevmødet, lørdag eftermiddag gik med kaffebord, tale af Hedemann, og efter generalforsamlingen viste pigerne gymnastik på plænen. Om aftenen opførte pigerne komedien, og brødrene Klint underholdt og spillede til dansen. — Søndag formiddag talte forstander Damgaard Pedersen, Ringe, derefter gav hr. og fru Aagaard, musikskolen, en koncert; så var der tid til en lille sludder. Ved kaffen om eftermiddagen holdt lærer Buje et lille foredrag, og frk. Skovholt læste op.

Den 21. sept. gik alpeturen for sig, desværre måtte Hedemann blive hjemme på grund af et møde på skolen.

Så nåede vi igen slutningen på sæsonen; den 28. sept. sagde sommerpigerne farvel til skolen.

Nu er vi atter i gang med vinterskolen, kun en lille flok på 101; vi startede 3. novb., hvor pastor Hansen, Ryslinge, holdt åbningstalen.

Hermed ønsket om en rigtig glædelig jul og et godt nytår!

Inge Pedersen.

Men jeg har jo været på efterskole —

Denne bemærkning kommer man ofte ud for, når man er i selskab med ganske unge mennesker, og samtalen drejer hen på de muligheder, der er for at lære noget, man har brug for, ud over det man har i behold fra sin skoletid.

Det er ikke mærkeligt, at mulighederne for forskellig uddannelse optager unge i dag, for er der noget alle har respekt for, er det netop faglig uddannelse og viden. Det er der naturligvis ikke det mindste at sige til. Jeg deler i høj grad respekten for al fagkundskab, når det ikke fører til en ensopethed, der grænser til fagidioti; men det har undret mig, når talen har været om f. eks. husholdningsskole, landbrugsskole eller anden faguddannelse, og jeg så har bragt højskolen på bane, flere gange at møde netop denne bemærkning: »Men jeg har jo været på efterskole, så hvad skal jeg dog på højskole for?«

Det undrer mig, at netop unge, som har været på efterskole, kan komme med den bemærkning; men tanken må jo ikke være fremmed for tidligere efterskoleelever, eftersom jeg har ladet mig fortælle, at det kun er ca. 15 pct. af dem, som har været på efterskole, der senere tager på en højskole.

Jeg har forsøgt at finde ud af, hvorfor ikke flere benytter sig af det tilbud, som gives dem, der vil på højskole, ved forsigtigt at spørge mig for. Jeg håbede, det kunne lade sig gøre at liste en slags begrundelse for den citerede sætning fra dem.

De svar, jeg fik, var meget forskellige; men de kan deles i tre grupper:

Nogle mente, det ville blive for dyrt, når det ikke var en bestemt fagundervisning, de skulle have på højskolen. Andre mente, at de som nitten-tyveårige var for gamle til at indrette sig efter skolelivet igen. Nu var de vant til at gøre,

som det passede dem, og de anførte, hvor svært det var at underkaste sig efterskolens regler dengang, som begrundelse for deres påstand.

De svar, som interesserede mig mest, men som også gjorde mig utilpas, gik ud på, at når en højskole væsentligt havde de samme fag som efterskolen, var der ingen grund til at tage på en sådan skole og få det samme en gang til.

Hvis nogen af jer, som læser dette, er mellem dem, som tænker således, som jeg har skildret, vil jeg bede jer tage jeres tanker under overvejelse en gang.

Det er for det første ikke dyrt at tage på højskole. De fleste kan få en så rigelig understøttelse, at 6 ugers løn er nok til at dække resten af omkostningerne. Det kan de fleste godt klare med en smule sparsommelighed.

Hvis I, hvad der falder mig vanskeligt at tro, ikke mener, I kan udholde at indrette jer efter en skoles liv, er I i sandhed at beklage. Når I kommer på en højskole, vil I sjældent møde anden begrænsning for jeres udfoldelse, end den hensynet til andre mennesker sætter. Det er det samme på en efterskole og alle andre steder, hvor I kommer til at leve jeres liv. Der er blot den forskel, at I var i en vanskelig alder, da I var på efterskole, så der måtte andre sørge for, at der blev opretholdt en vis orden. Det var måske ikke så let at finde sig i for dem, som hjemmefra aldrig har kendt til, at der er noget, man virkelig skal gøre, og andet, man bestemt ikke må. Sådan er livets lov, og det har de fleste lært,

når de kommer på en højskole, så der er reglerne overflødig.

Men hvis nogen af jer hører til dem, der mener, at I roligt kan lade være med at bruge tiden til at tage på højskole, fordi I har været på efterskole, er det på høje tid, I får meldt jer ind på en, for så er det tegn på, at arbejdet på efterskolen har været en del mislykket for jer.

I må nemlig vide, at da efterskolerne for mange år siden begyndte deres virksomhed, blev de kaldt fortsættelsesskoler.

Det var et bedre navn, for det siger en del om, hvad en efterskole egentlig er, en skole, der søger at give en undervisning ud over den, I modtog i børneskolen. Den skulle være jer en hjælp til bedre at honorere de krav, I vil blive stillet overfor senere, når I for alvor kommer ud i den barske virkelighed. Men efterskolen er ikke tilstrækkelig. Hvis jeg ikke har vidst det bestemt før, er jeg i hvert fald blevet klar over det, efter at jeg selv har fået min gerning på en efterskole.

I kan lære noget hos os, hvis I vil; men efterskolen er ikke højskole og kan ikke gå i højskolens sted. Når efterskolen er bedst, er den en slags forberedelse for jer, så I senere kan være rede til at modtage den oplevelse, højskolen vil blive for jer, hvis I kommer der. For os gælder det om, så vidt det er os muligt, at gøre jer begribeligt, at der er meget, I mangler endnu. Vi søger også at vise jer, at verden er meget større, end I forestiller jer. Det gælder både jeres egen og den udenfor; men vi har den begrænsning, der ligger i jeres unge alder.

I mangler den fornødne modenhed.

Når I kommer på højskolen, vil I opdage, at den er helt anderledes, end I troede. For højskolen gælder det, ved siden af de praktiske ting den har med, først og fremmest om at hjælpe jer til selv at finde et ståsted.

Det er det, der giver højskolen en forskel fra andre skoler for voksne. Den arbejder ikke efter et bestemt mønster; men den har en idé om noget, som ikke kan forklares i en kort artikel. Derfor må jeg nøjes med at opfordre jer til at tage på højskole for at opleve den. Tag dertil og lær sprog,

Nielsen som »10-årig«

landbrug, maskinskrivning, eller hvad du vil. Mulighederne er mange; men rejs derfra og vær sat sådan i gang, at du aldrig vil gå i stå igen.

Spredt ud over landet ligger højskolerne, store og små mellem hinanden, og venter på jer. Nogle af dem er på mode og er vidt kendte. Andre er ikke ret kendt udenfor deres egn; men tag på en af dem, kendt eller ikke, har den ene ikke plads, så har den anden. Den lille skole giver jer måske det største udbytte. Alle vil de det samme, og I vil aldrig fortryde, at I gjorde alvor af det.

Glædelig jul og godt nytår, samt en særlig hilsen til sommerpigerne fra »58«.

Henri Bitsch Johansen.

Halvanden million ugeblade.

For et par år siden udkom der en novellesamling, der hedder »Dansk nutidsdigtning«. Det er en dejlig bog, synes jeg, ikke bare fordi det er nogle gode noveller; men også fordi forfatterne ledsager deres bidrag med en slags indledning, hvori der gøres rede for, hvad der har været anledning til at skrive dette eller hint. Eller måske siges der lidt om, hvad forfatteren har ment med sin novelle, således at man får bedre udbytte af at læse den.

Bag i bogen er der optaget en såkaldt »tirsdagsnovelle«, ikke en af de dårligste, men vist en typisk repræsentant for slagsen. Jeg regner med, at det forstås, hvad jeg mener med udtrykket »tirsdagsnovelle«. Det er kort sagt en ugebladshistorie. Novellen er og de øvrige i bogen. Novellesamlingens opgave er at medvirke til at give os bedre smag for god litteratur.

Kendsgerningerne siger, at mennesker i almindelighed er altfor lidt kræsnere over for det, de læser. Nu ved jeg godt, at med den bemærkning er jeg kravlet på den høje hest. Men hvad skal jeg gøre? Jeg holder meget af at læse, og jeg vil gerne være med til at prise den rigdom, som vor igennem så mange år opøvede læsefærdighed kan give os adgang til, om vi bare vil, og jeg må gentage: alt for mange mennesker er for lidt kræsnere i valget af læsestof. Orla Lundbo, manden, der har samlet novellerne, siger, at folk måske er meget kritiske, når de skal købe kød og grøntsager; men de er ligegyldige, når det drejer sig om noget lige så vigtigt: den åndelige ernæring. Det turde være indlysende for hver den, der i sit stille sind alligevel synes, det er for lidt bare at kikke fjernsyn.

Hver uge trykkes der, iflg. Orla Lundbo, halvanden million ugeblade, hvilket svarer til gennemsnitligt ét blad for hver tredie indbygger.

I »tirsdagsnovellen« koges der bestandig suppe på et søni eller snarere på slet ingenting. I 9 af 10 tilfælde, måske 99 af 100, er historierne fuldstændig uden mening og sammenhæng.

Til brug for dette skriveri her har jeg prøvet at læse nogle tirsdagsnoveller, både af de værste og af de bedste, hvis der overhovedet er nogen mening i at tale om grader af karakteren slet, som jeg har i sinde at give dem.

En tilfældig valgt historie, »Hendes store aften«, har jeg prøvet at bruge som forsøgsobjekt. Jeg har undersøgt, om det kan lade sig gøre at finde personlighed hos de to mennesker, der optræder i historien, selvfølgelig en kvinde og en mand.

Kvinden er hovedpersonen. Jeg spørger fortællingen om forskellige ting. Først: hvordan ser hun ud? Hendes hår er »honningblondt«, og hun er ofte sort under øjnene, fordi hun trods vore moderne tider med ikke over 8 timers arbejdsdag alligevel må arbejde 12 timer i døgnet på hospitalet, hvor hun er sygeplejerske.

Kommentar: er det troværdigt, at hun må arbejde i 12 timer? — Hendes udseende får vi ikke mere at vide om. Jo, for resten. Han siger, hun ligner en engel! — Nå, men det kan være lige meget med udseendet. Lad os hellere spørge, hvordan hun er som person, som menneske.

Har hun nogen interesser? Nej, Har hun venner? Nej. Har hun nogen ønsker i livet? Ja, der står, hendes højeste ønske er at få lov til at sove 12 timer i træk! — Var det alt? Nej, hun har hver dag et ønske til: hun vil gerne giftes! Hvorfor det? spørger jeg, vil hun gerne være noget for et andet menneske? Nej. Er hun ikke forelsket da? Jo, det står der. Hun elsker Timmy, for han har ambitioner (slå op i ordbogen!), og hun hader sin stivelseknitrende uniform, som han altså skal befri hende for ved at gifte sig med hende.

På »hendes store aften« skal hun til bal med Timmy, og hun skal præsenteres for hans chef, som gerne giver store lønforhøjelser til sine medarbejdere, når de vil gifte sig!

Hun har sin nye hvide kjole på, der »rasler på en romantisk måde«. — Hun kastes ned på gulvet, da bilen bremser

Buje som »havfrue«

hårdt op, fordi et barn er blevet kørt ned. — Hvordan reagerer hun på det? Hør her! »Med knæ, der rystede under hende, fik hun sat sig op. Så vidt hun kunne se i det svage lys i bilen, var der ikke sket noget med hendes kjole«.

Videre gennemgang af novellen er ikke nødvendig. Ved første eftertanke ud fra foranstående og det øvrige, som jeg ikke vil spilde ord på, kommer jeg til det resultat, at hun er tom, kold og kynisk; men efter nærmere overvejelse synes jeg ikke, hun er noget som helst, for det hele virker så utroværdigt og forskruet opstillet, at det kun kan kaldes det rene nonsens, og der burde lægges injuriersag an mod forfatteren, at han kan tro, vi er så dumme. — Eller har han ret? Er vi dumme? — Der sælges jo ugentlig halvanden million »tirsdagsblade«.

De to ovennævnte personer kommer ikke en det fjerneste ved. Som Lundbo siger: »De er ikke gennemlevede af forfatteren og får derfor ingen sand dybde«. »Mens personerne fra et rigtigt kunstværk kan leve i os et helt liv og omforme det, som om vi havde mødt dem i virkeligheden, så glemmer vi omgående dem fra tirsdagsnovellen, for vi har aldrig været i ordentlig kontakt med dem«.

Tirsdagsnovellen siger os ikke noget. Den kører evinde-

lig på det samme. Personerne er næsten altid læger, flyvere, store forretningsmænd eller kunstnere. Man »hulker med skælvende skuldre«. Man rødmer ikke, »en blodbølge skyder op i ens kinder«, o. s. v.

Hvis en ville spørge mig, hvad der da må forstås ved et rigtigt digterværk, så ville jeg vist komme i stærk knibe. Jeg gad vist, om det i det hele taget kan udtrykkes. Mange store og små bøger er i tidens løb skrevet over det emne, og der vil blive skrevet mange endnu. Vi må nøjes med at erkende sandheden i mindre portioner. — Der står et sted sådan: »For mange jævne mennesker kommer det at digte og det at lyve nogenlunde ud på et. — Men at digte er et tværtimod over for løggen. Videnskab er at finde den sandhed, der kan bevises, kunst at gætte sig til den, der ligger endnu dybere. Hvordan ved man da, den gætter rigtigt! — at det er sandheden, den gætter? Ja, det er kunstens hemmelighed, dens evne, at herom overbeviser den. Den bibringer hjertet en sådan befrielse, at det ikke kan andet end sige ja«.

Hermed ønskes I alle en god jul og et godt nytår.

Svend Erik Buje.

Husk:

Elevmødet 1959

5. og 6. september

Julen.

Julen er kommen med solhverv for hjerterne bange. . . .

Sådan synger digteren, og sådan synger vi hvert år. Somme tider med munden, og somme tider ret af hjertens grund. — Eller »Jul med Guds barnet i svøb under englenes sange«. — Ja, vor barndoms jul var vel sådan. Men nu! — Har vi brug for det? — Har vi tid til det, at lade arbejdet hvile flere dage for at give os hen i juleglæde, som børn gør det — eller kan gøre det. — Vi travle mennesker. —

Vi var engang barnlige, børn er endnu barnlige, i al fald i nogle år. Vi ser det barnlige går af dem, de vil gerne være voksne. Vi er voksne, har ikke tid til at være barnlige! — Og dog. — Hvert år kommer julen tilbage, — kalder med tonerne fra dengang, da vi sang om julen derhjemme hos moder engang. Hvorfor står den stadig i den glans?

Først vel fordi budskabet, der kom til jord, til mennesker, er noget, der i pagt med evigheden, det er ikke noget, vi mennesker har spekuleret sammen. Og så, fordi vi oplevede, at i julen derhjemme hos moder engang, var også de voksne med i juleglæden. Det var ikke noget for børn alene. Vi var alle fælles om noget større, der fyldte alle.

Bare vi voksne nu tænker på det, at vore børn må have den oplevelse med hjemme fra, at selv vi voksne lukker op for julen, at vi kan som børn lukke op for glæden, så bliver det vel også noget, der kan blive af værdi for dem, når de bliver voksne. — Intet er stærkere end oplevelserne fra barndommen. — Tit bærer de os over brændingen, vi skal over. Endelig. — De gange, hvor vi ret bliver som børn, umiddelbare, måske i selskab med vore børn, da oplever vi store stunder.

For store som små vil jeg sende det juleønske ud, at vi alle kan igen møde julen med barnets sind, hvor intet er forskruet, men ægte, som vor barndoms jul derhjemme hos moder engang. Så bliver det

en glædelig jul!

K. H.

Bornholmsturen.

Hvert år plejer sommerholdet på Ringe efterskole at tage ud på en tur. I år blev det bestemt, at vi skulle til Bornholm, og turen skulle vare fire dage; det er det længste, en tur endnu har været på efterskolen.

Vi skulle rejse tirsdag d. 5. august. Stedet, hvor vi skulle mødes, var Ringe banegård, hvor toget kom kl. 2,30. Efter megen skubben og puffen fik vi os anbragt. Frk. Pedersen, der til vores store sorg ikke kunne komme med, var mødt op sammen med hr. Bitch Johansen for at vinke farvel. Endelig blev der fløjtet til afgang, og toget rumlede af sted med en flok forventningsfulde piger.

Da vi kom til Nyborg, måtte vi ud af toget og over på færgeren, der var overfyldt med udlændinge. I Korsør hoppede vi på toget igen, og efter et par timers forløb var vi i København.

I København havde vi nogle timer til vores rådighed, og vi bestemte os da til at gå i Tivoli. Kl. 10 mødtes vi igen, og nu gik turen mod Havnegade, ved hvis kaj skibet Rotna, som vi skulle med, lå. Vi var meget heldige med hensyn til sovepladser. Vi fik et helt rum for os selv med dejlige, bløde sofaer; og da vi havde fået søsygetabletter, var der ikke noget i vejen for, at vi kunne sove resten af natten.

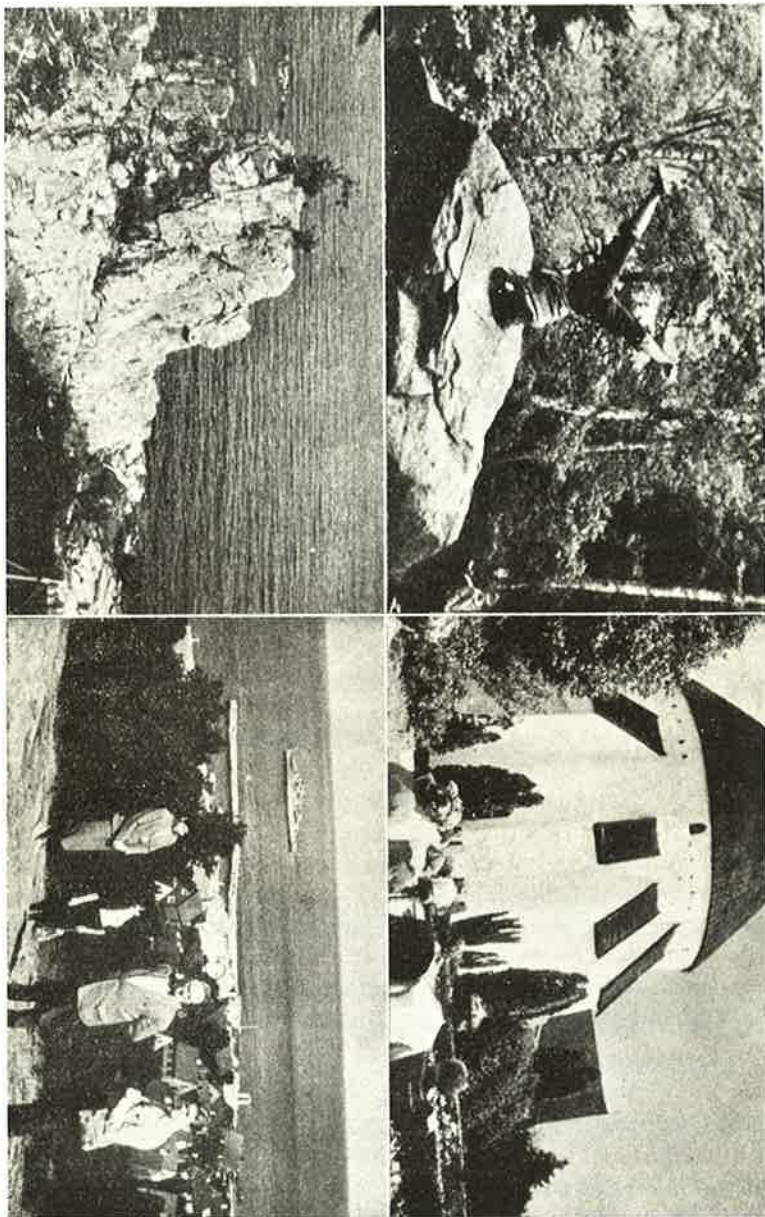
Ved 7 tiden var vi i Rønne; der holdt busser og ventede, så inden længe var vi ved bestemmelsesstedet, nemlig Dams pension i Allinge.

Efter et solidt måltid med røgede bornholmere og mere, startede vi på en bustur. Først kørte vi ad Strandvejen til Loisenlund, hvor vi så en mængde bautastene. Bagefter gik turen til Paradisbakkerne. Der så vi først Rokkestenen, som vejer 30 tons, derefter Grydesøen, som ligger 70 m over havets overflade. Ved siden af søen var der en høj klippe; og den bliver kaldet Grydelåget. Højt oppe lå et af de første vandrehjem. Det kaldes Fjeldstauan; der kan endnu bo

mennesker; selv om det er få; der er plads til ca. 8. Efter besøget i Paradisbakkerne gik det videre til Nexø, hvor vi blev sluppet løs en times tid. Klokkeren var nu blevet henad 5, så det var på tide at se at komme hjem og få noget aftensmad, som til vores store glæde bestod af bøf og rødgrød. Efter maden gik vi en tur ud til stranden, hvor nogle sad stille og nød udsigten, medens andre sprang rundt på klipperne. Inden vi fik set os om, var den dag gået, og vi glædede os til at komme hjem i soveposerne og få sovet ud efter turens og rejsens strabadser.

Næste morgen vågnede vi op til det fineste solskin. Vi skulle den dag på langtur. Ved nitiden holdt busserne udenfor, vi kom ind og fik sat os, og så gik turen på ny. Det første sted, vi nåede til, var Helligdomsklipperne. Ind i en af klippevæggene gik en åbning, som var 53 m lang. Derefter kørte vi til Gudhjem, hvor vi fik lov til at gå rundt og se byen. På det tidspunkt var vi alle godt sultne; men vi skulle lige se Østerlars Rundkirke først. Vi fik fortalt en hel del om kirken, og vi fik forevist nogle flotte kalkmalerier, som man havde fundet ved at slå det gamle puds ned. Oppe under taget så vi, hvor man havde haft en slags beskyttelsesrum; der var et rum til kvinderne og børnene, og et til mændene. Endelig blev vi færdige til at spise, og vi kørte nu til Bolsterbjerg, i hvis have vi kunne sidde. Da vi havde fået stillet sulten og slukket tørsten, kørte vi videre til Rytterknægten i Almindingen. Derfra kom vi til Rønne, hvor vi var inde på keramikfabrikken og se, hvorledes en klump ler bliver formet til en skål. Den sidste tur på programmet den dag gik til Jons Kapel. Inde i klipperne er der en sten, som er formet ligesom en stol. Her fortælles der, stod Jon og talte til fiskerne ude på vandet. Længere nede var en hule ind i klipperne, og her boede han. Efter det gik turen hjem, og så var den dag forbi.

På tredje dagen var vi lige så heldige med vejret som forrige dag. I dag skulle vi ud at gå hele dagen. Først gik vi langs klipperne ad en sti til Sandkås, hvor vi så, hvorledes de bryder granit og former det til kantsten; bagefter gik vi gennem Staredal og så videre ad klippestien hjem, hvor vi spiste frokost. Om eftermiddagen skulle vi til Hammers-

hus. Vi gik ad Strandvejen gennem Sandvig og videre til Hammeren. Det var en god spadseretur; men vi sang den ene sang efter den anden, så vejen følte ikke så lang. Ved Hammersø skulle vi møde vores rejseleder, og af ham blev vi ført ned til havnen, hvor nogle både lå fortøjet. Vi blev delt i to hold, og det ene sprang ned i båden. Vandet var ikke helt roligt den dag, så båden vippede temmelig godt, og vandet sprøjtede ind over siderne; men det gjorde ikke noget. Vi syntes, der var meget mere spænding ved det. Først så vi Den våde Ovn, hvor vi sejlede ind. Manden, som styrede båden, fortalte os en lille historie om, hvad man i ældre tid brugte kløfterne til. Bønderne drev deres kvæg ned til stranden og lod dem drikke af vandet, så behøvede de ikke komme salt i smørret. Derefter sejlede vi videre til Løvehovederne, som vi blev enige om hellere skulle kaldes kamelhovederne, da de har mere lighed med dem. Nu var der ikke mere at se på sejlluren, så vi sejlede tilbage til kysten igen. Da vi alle var samlet, gik luren videre ad en sti op til Hammershus. Her fortalte hr. Kofoed os historien om Hammershus, om hvorledes det hele havde tilhørt Sverrige, og om hvordan det atter var blevet dansk. Vi blev ført rundt i det hele, og vi så, hvor Leonora Christine og Ulfeldt sammen med deres tjener havde siddet fanget. Det var sjovt at se, hvor primitivt det hele har været. Det er bare synd, at så meget af det er blevet slået i ruiner, for hvor flot kunne det ikke have været, hvis det hele havde stået der endnu. Nu var det på tide at se og komme ned til busserne. Selvfølgelig var de ikke kommet; men det gjorde ikke noget, for Frk. Skovholt begyndte at fortælle nogle af de mange historier, hun kan. Men inden længe kom busserne, og vi blev kørt hjem til et solidt måltid mad, som trods alt betød en del for os.

På fjerdedagen skulle vi igen på langtur. Endnu en dag var vi heldige med vejret. Vi startede kl. 9,00 og kørte til Randkløve skår. Der gik vi over store sten, til vi nåede toppen, hvorfra vi havde en flot udsigt over havet og klipperne. Der, hvor vi stod, var en hel zoologisk have; der var hovedet af en elefant, en skildpadde, en flodhest og to frøer. Derfra kørte vi videre til Brændesgårdshaven; her var masser

af forlystelser. Der var rutchebaner, vandcykler, svævebaner, robåde m. m. Her spiste vi vores mad, og de 2 timer, som vi her havde til vores rådighed, forsvandt som dug for solen. Nu skulle vi en tur til Dueodde. Der gik vi en kilometer gennem sand ud til strandbredden. Vandet var klart og rent, og da solen bagte, var vi ikke sene til at komme i badetøj. Men badning kunne vi ikke bruge hele eftermiddagen til. Vi skulle nå en del mere. Vi kørte så fra Dueodde til Åkirkeby, forbi Bornholms eneste højskole og videre til Ekkodalen. Her var meget kønt, og vi var ikke sene til at finde, hvor ekkoet lød højest. Vi gik op ad klipperne, og et sted var der lavet en mindesten over en spejder, som var faldet ned i 1948. Helt oppe kunne vi se over skove og marker. Nu kunne vi ikke nå mere, da vi skulle hjem og spise.

I anledning af, at det var vores sidste aften på Bornholm, trakterede fru Dam med kaffe og wienerbrød.

Kl. 9,00 holdt busserne for døren, og vi måtte tage afsked. I løbet af en halv time nåede vi Rønne, og vi kom om bord på skibet. Men denne gang var vi ikke så heldige, da vi skulle sove oppe på dækket; men for mange af os betød det ikke så meget, da det var umuligt at sove for lyden af skibets motor. Kl. 7 om morgenen nåede vi til København, hvor vi måtte vente i 2 timer, inden vi kunne komme med toget hjem. Tiden brugte vi til at spise i. Vi gik ind i Glyptotekets have. Da tiden var gået, gik vi ind på hovedbanegården, hvor nordekspressen holdt og ventede, og inden længe var vi nået til Korsør, hvor vi stod på færgen, som sejlede til Nyborg, og snart befandt vi os i Ringe.

Vi var alle enige om, at vi havde haft en uforglemmelig tur. Der blev sagt om os, at vi rejste med regnen og kom hjem med solen.

Birthe Hansen.

10 år efter.

Respekten for vor lærer må jo være stor, når han 10 år efter kan sende en opgave ud til os og få den besvaret. Det må være flot.

Ja, jeg skulle jo ligesom i andre prøve at fortælle lidt om, hvad tiden er gået med siden 1948—49. Til april begyndte jeg på de fire års læretid som maler hjemme i Gestelev. De gik ret hurtigt. Foruden det daglige arbejde, var der Teknisk skole at passe, det blev 7 måneder i Svendborg fordelt på de fire år. Desuden gik jeg meget til gymnastik og forsøgte på at lære at spille violin.

April 53 fik jeg mit svendebrev, så skulle man jo rigtig have været på langfart, men jeg blev hjemme, der var travlhed, og jeg skulle så også i »trøjen« til november. I Randers kom jeg til at ligge ved forsyningstroppeerne, det var rart, det var den våbenart, for vi kørte meget omkring, så på den måde fik jeg meget af Jylland at se, det var dejligt.

Udover det, ja så længtes man vel mest efter at komme af »trøjen« igen. — Der var nogle rare mennesker i Randers, jeg traf på, der kunne jeg altid »dumpe« ud, når jeg trængte til lidt hjemlig hygge. — Jeg kom lige til at tænke på en lille episode. — Man må jo ikke sige *du* til en overordnet, og man skal helst også kende dem ved navn. 73 blev en dag hørt i kompagniets befalingsmænd.

»Hvad hedder Deres kompagnichef?« spurgte korporalen. »Dæ ve' a' æt!« svarede 73. »Han hedder kaptajn Træmahøj, hvad hedder han så, 73?« — »Dæ' hå do jo lig' såg!« kom det fra den rolige jyde.

Efter tiden som soldat tog jeg en vinter på Vestbirk højskole, vi var et halvhundrede karle og piger, som havde en god vinter. De fleste karle var landmænd, men når de havde fagtimer, havde vi andre musiktimer sammen med de piger, der ikke deltog i vævning. Det var timer med korsang, ligesom vi hørte de store komponisters historie og bag-

efter deres værker på grammofon. Vi havde litteraturhistorie, hvor vi fik gennemgået en del bøger, der var politisk historie, verdenshistorie og alm. fag som dansk, regning og selvfølgelig mange gode foredrag. Det var en dejlig vinter, jeg håber, mange af I andre har haft en lignende oplevelse.

Så gik jeg igang med penslen igen, det blev først i Lejre ved Roskilde i 4—5 mdr., til der ikke var mere arbejde der, derefter skaffede mester arbejde til mig i Roskilde, hvor jeg fik lejlighed til at lære byarbejdet med akkord og alt det der. — Det var en stille og rar by, og så ligger den ikke længere fra København, end man let kan tage ind til teater og koncerter, det var rart.

I juni 56 fik jeg lyst til at prøve at arbejde for jyderne. Gennem en lærling, vi havde haft hjemme, fik jeg arbejde for en mester i Askov. En stor del af arbejdet var skolearbejde, både højskolen der og flere andre. Vi gik således 2 mand på Skanderup ungdomsskole i 2 mdr. på en nybygning, det skulle jo være færdig til november, så vi arbejdede omtrent ligeså meget som normalt på 3 måneder.

Foråret 57 rejste jeg hjem til Gestelev igen. — Jeg var blevet forlovet med en Stevnsbo, og vi købte hus på Svendborgvej her i Ringe i april. I juni blev vi gift og flyttede ind i vores eget lille hjem, hvor vi nu har været i 1½ år; tiden går jo hurtigt.

Hermed en venlig hilsen til alle fra 48—49.

Jørgen Broholm.

Efter vinteren på Ringe efterskole kom jeg i tømmerlære i Stenstrup i 4 år. Efter at have aflagt svendeprøve arbejdede jeg som svend et par måneder, indtil jeg i februar 1954 skulle ind til militæret. Jeg mødte i Odense, senere gik turen til Fredericia, Tønder og mange andre steder; efter endt soldatertid fortsatte jeg som tømmer og arbejder nu ved Nyborg, men bor stadig hjemme.

Jeg ønsker alle lærere og kammerater fra vinteren 48—49 en glædelig jul og mange hilsner.

Mogens Jensen, Dongshøjrup, Stenstrup st.

Sydney, d. 5. novbr. 1958.

Ti år er lang tid, når man tænker frem, men kan føles som få nåneder, hvis man tænker tilbage. Dermed mener jeg, at de fem måneder (vinterskolen 49—50) huskes, som om det var sidste vinter, jeg gik på skolen.

Ja vi, som begyndte på skolen for 10 år siden, har vel set og oplevet en del forskelligt.

Efter skolens afslutning kom jeg i lære som maskinlærling. Fire år senere afljente jeg min værnepligt, som varede 18 måneder. Derefter blev jeg gift og flyttede til Odense, hvor jeg arbejdede i knap et år. I oktober 1956 rejste min kone og jeg fra Odense til Australien. Vi kom herud med »Skaubryn«, som jo brændte og gik ned for godt ½ år siden.

Ja, Australien er jo et stort land (180 gange større end Danmark og med kun 10 mill. indb.). Der er megen naturskønhed, men dog også store gølle ørkener i indlandet her.

Som bekendt mangler Australien indbyggere, og det kommer jo også mange emigranter fra Europa og nu også Danmark. Jeg har enten mødt eller arbejdet sammen med folk fra næsten alle Europas nationer, samt en fra Syrien og et par fra Ægypten.

De første 18 måneder var vi i Brisbane, som ligger i det subtropiske bælte. Der er det meget varmt, op til 46° C. om sommeren. Vi rejste her ned til Sydney for nogle måneder siden. Her er vejrforholdene mere passende for os »nordboere«. Min kone arbejder på kontor, og jeg arbejder på en mindre fabrik, så vi er stadig ved vores fag. Jeg er måske den, der er kommet længst fra Ringe efterskole, men dog ikke glemt den.

Jeg slutter med mange hilsner til lærere og elever fra vinterskolen 1949—50.

Kaj Rasmussen, Stenstrup.

34 Long Road, Centennial Park, Sydney, Australien.

Kære kammerater!

Som så mange gange før vil jeg sige, at tiden flyver afsted. Ti år, ja, hvor er de blevet af, meget er forandret i den tid, bl. a. er der kommet en ny efterskole.

Jeg har faktisk nået at se og opleve en hel del i de for-

Han har en ræv bag øret

løbne år. Min første plads var jo på Horseholm, hos Jens Søgård Niensens forældre, derefter har jeg skiftevis været ud og hjemme. Sommeren 1953 var jeg igen på skole, og da Ringe efterskole var af ældre årgang, ville jeg nu på en ny skole, så det blev Idrætshøjskolen i Sønderborg. Der havde jeg en uforglemmelig sommer. Jeg fik også delingsføreruddannelse og har siden ledet gymnastik de forskellige steder, jeg har været, både børn og voksne. I vinter leder jeg de unge piger i Hårby.

Fra skolen tog jeg med en veninde til Bornholm, der havde jeg plads hos hendes mormor og fik på den måde dette skønne og ejendommelige stykke Danmark at se.

Siden har jeg tjent på Sjælland og i Jylland og sidst været et år i Norge. Det var på Holmenkollen lige uden for Oslo, selvfølgelig hos en skibsreder, og det var så heldigt, at de havde en gård på den vestlige side af Oslofjorden, altså i Vestfold, og sommerhus på øen Hankä ved den østlige side i fjorden, på den måde fik jeg meget at se. Jeg var også på en bustur til Gudbrandsdalen, over de høje fjelde, forbi Galløpiggen og gennem Sognedalen, det var en dejlig tur. Jeg fik da også lærl at slå på ski deroppe. Den 15. april rejste jeg fra Norge og kom således til København om morgne-

nen, på prinsesse Margrethes 18 års fødselsdag, og jeg fik lejlighed til at opleve sådan en festdag på nært hold.

Nu har jeg været herhjemme siden. I sommer fik min bror, søster og jeg lov at låne bilen og tog turen til Tyskland, Holland og Belgien og var da også til verdensudstilling. Det var en stor oplevelse, der var meget at se, og tiden var knap, men vi fik da et helhedsindtryk. Ja, det var en dejlig tur, vi så meget, oplevede meget og havde fint vejr.

Nu vil jeg slutte med ønsket om, at der vil komme mange 1948—49 elever til skolens julefest, jeg glæder mig til at gense jer.

De bedste hilsener til kammerater, lærere og familien Hedemann, og ønsket om en glædelig jul samt et godt nytår sendes af

Karen Banke, Strandby, Hårby.

Til kammeraterne fra jubilæumsholdet!

Det er med en mærkelig fornemmelse, man sætter sig til at skrive en hilsen til kammerater, som man delte ondt og godt med for 10 år siden.

I de 10 år er vore veje blevet så forskellige, men ét tror jeg, vi har fælles: minderne fra efterskolen. Mange af os har siden haft svært ved at finde sin plads i samfundet, og da vi nu skal fortælle lidt om os selv, har jeg været i købmandslære i 4 år, været soldat på Bornholm, på Vallekilde højskole, før jeg fandt ud af at vælge at gå på seminarium her i Silkeborg. At være lærer er at gå ind til den evige hvile, siger nogle, men jeg har en mistanke om, at det vist ikke er helt rigtigt, herom ved jeg mere om nogle få år. Jeg er ikke gift eller på anden måde straffet.

Mange hilsener og på gensyn til julefesten.

Knud Hedemann.

Saltofte, 31. oktober.

Man forbavses over, at det allerede er 10 år siden, vi var på Ringe efterskole. Dermed mener jeg ikke, at tiden har stået stille for mig, tværtimod mener jeg selv, at jeg har oplevet en utrolig masse i de 10 år.

Efter skolen var jeg hjemme 1 års tid. 1. november 1950 fik jeg plads på »Åbylund« i Øster Hæsinge, derfra til Holufgård 1 år, og året efter Ladefoged på Gyldenholm pr.

Slagelse. De store gårde havde størst interesse dengang. Den 11. november 53 mødte jeg i Ryvangen til aftjening af værnepligten ved sjællandske trainregiment. Vi fik her et interessant år, hvor vi, efter at rekruttiden var forbi, kørte København og Sjælland rundt i alle arter af biler, og selvfølgelig på den måde fik et godt kendskab til byen, hvilket man som landmand ellers ville have svært ved at erhverve.

Efter hjemsendelsen var jeg hjemme et par år, kun afbrudt af et 6 måneders ophold på Dalum landbrugsskole. Sidste forår købte jeg gården her. Den er på 20 tdr. land god jord. Jeg undgår flere faglige oplysninger, for ikke at trætte de mange ikke-landboere blandt tidligere elever. Jeg blev gift 10. marts, og min kone og jeg klarer arbejdet selv ved hjælp af mekanisering.

Der er også blevet tid til nogle dejlige rejser. I 50 til Tyskland, Holland, Belgien og Luxembourg. I sommerferierne 55, 56 og 57 på bilture rundt i Tyskland. Jeg havde også lyst til en tur til USA eller Canada, men da det så ville trække ud med at få egen bedrift, blev dette omsider opgivet. Dette er i korthed, hvad jeg har brugt de 10 år til. Til slut vil jeg sende en hilsen til alle elever fra vinteren 48—49, til forstander og lærere.

Knud Damgaard Knudsen, »Toftebo«, Saltofte pr. Assens.

Kære allesammen!

Ja, så er der gået 10 år, siden vi gik på efterskole, og jeg fik et brev fra Hedemann om at sende en hilsen til gamle kammerater. Jeg kan fortælle, at jeg er gift og bor i Nyborg, min mand er kommis i FDB. Vi har to dejlige børn, Lillian på 5 år og Bjarne på 2, så jeg kan nok få tiden til at gå. Vi går en tur næsten hver dag, og om sommeren ligger vi ude ved stranden.

Nu håber jeg, I har det godt allesammen og slutter med ønsket om en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

Venlig hilsen fra *Vera Sørensen, f. Nielsen.*

Min adr. er: Nymarksvej 27¹, Nyborg.

Tiden går! Tænk er det virkelig 10 år siden, at vi var på efterskole i Ringe. Jeg husker det så tydeligt, som var det

i går. Vi gik der og skævede lidt til hinanden, men kom dog ret hurtigt i snak — og så gik det ellers lystigt i alle fem dejlige måneder.

Jeg skulle fortælle jer lidt om, hvad jeg har bedrevet de 10 år, der er gået, siden vi var på skolen. — Ja, jeg har ikke oplevet det helt store eventyr, men ført en ganske jævn tilværelse. Se, da jeg rejste fra skolen, kunne jeg faktisk ikke undvære den. Jeg savnede den så grusomt, at jeg sagde til min mor: »Jeg bliver aldrig til menneske mere«. Men, da der var gået et stykke tid, gik det over. Til november rejste jeg hen på skolen igen, denne gang som stuepige. Jeg var glad for at være der, og jeg fik lært en masse. Der gik et år. Så skiftede Maren og jeg plads. Maren var i mit hjem det år, jeg var i Ringe. Derefter var jeg pige hjemme et år. Til november 50 rejste jeg til Svendborg og fik plads hos en landsretssagfører med 4 børn. Der var jeg til maj, da jeg rejste på Gerlev idrætshøjskole i 3 måneder. Den sommer oplevede jeg igen, hvor dejligt det er at være på skole. Men tiden gik, og jeg skulle igen ud i det »civile« liv. Denne gang gik turen til England. Fruen var dansk (søster til fru en i Svendborg), så det var begrænset, hvad engelsk vi fik lært. En af mine Gerlevveninder var med. Men vi fik dog lært så meget, at vi kunne klare os. Der står jo heller ingen steder skrevet, at vi skulle holde lange foredrag på engelsk. Her i dette hjem tilbragte jeg et år, men det har jeg før fortalt om i elevskriftet.

Jeg rejste hjem sidst i september måned. Turen gik denne gang over Dower-Ostende. Jeg rejste fra London kl. 14 og var hjemme næste dag kl. 17. Vi var stuvet sammen i »Nordekspressen« og fik derfor ikke søvn i vore øjne.

I oktober måned var jeg på Sødinge fagskole. Det var bare alt for kort tid.

Til november rejste jeg hjem igen som pige. Nu fik jeg brug for mit delingsførerkursus. Jeg ledede småpigerne i Oure, ialt 70. Det var en ordentlig flok at begynde med. Senere fik jeg de voksne piger også, indtil jeg rejste på Køng folkehøjskole november 53. Her var jeg i 9 måneders del på det udvidede hold med ekstra håndarbejde og dels på præparandholdet. Her tilbragte jeg nogle dejlige måneder.

Den vinter ledede jeg ungpigegymnastikken i Glamsbjerg og indtil jul pigerne på skolen, da gymnastiklærerinden var på tilskærerkursus i de to måneder.

August 54 rejste jeg hjem på høstarbejde. Jeg var hjemme hele den måned. Til september fik jeg plads som vikar i Bagenkop forskole på Sydlangeland — og her er jeg stadig. Der blev lovet mig, at jeg højst kunne regne med at være her i 3 måneder, men nu er jeg begyndt på 5. år — lakket være lærermangelen.

Jeg har det noget så dejligt. Et helt hus for mig selv; 2 stuer, 1 køkken, badeværelse, vaskerhus og entré, og oven på er der soveværelse. Skolestuen ligger lige ind til køkkenet. I øjeblikket er her 15 børn i anden klasse og 20 børn i første klasse. Dertil kommer så håndarbejde og idræt med ca. 35 store piger fra hovedskolen. I alt har jeg 43 børn om ugen.

Jeg har haft håndarbejde under aftenskoleloven i 3 vintre. Det lærte jeg en hel del af. Den første vinter var der 30 damer og unge piger, næste vinter 29, og sidste vinter 13 i nabobyen. Mine vinteraftener er i det hele taget stærkt optaget med gymnastik, engelskkursus, husflidskursus og aftenhøjskole. En vinter var det så galt, at jeg fra 6. januar til 22. april kun havde 3 aftener fri.

Om sommeren dyrker vi fri idræt. Jeg har forresten taget idrætsmærket i guld i sommer.

Nå, men nok om det. Hvis nogen af jer kommer til Lange-land, må I endelig komme ind og hilse på mig i Skolegade 2.

Vi har det dejligt her i Bagenkop — og her har jeg fundet min langelandske Preben Munch.

Til slut vil jeg ønske en rigtig god jul og et lykkebringende nytår til alle, jeg kender — især til sommerholdet 48, familien Hedemann, Jørgensen, Schultz og Vestergård.

Inge Møller.

Kære kammerater sommeren 48!

Da der nu er gået 10 år, siden vi var elever på efterskolen, vil jeg også gerne skrive og fortælle lidt om, hvad jeg har fået tiden til at gå med i de forløbne år.

Efter den dejlige sommer, vi havde sammen på skolen, fik jeg plads hos Inges forældre. Der var jeg et år og lærte

en masse om husholdning. Så kom jeg tilbage til efterskolen igen, denne gang som stuepige i et år. Derefter var jeg hjemme, men kun for et kort stykke tid, så var jeg atter på skole. Den gang var det »Fagskolen for kvinder« i Sønderborg, hvor jeg var i 6 måneder. Da jeg så havde fået lidt indblik i sy og tilskæring, fik jeg arbejde på en kjolefabrik i Fredericia. Først syede jeg et stykke tid, hvorefter jeg kom til at klippe, hvad der har min største interesse. Efter 5 års forløb prøvede jeg så noget nyt, jeg tog plads som husbestyrerinde på en gård i Midtjylland. Det var jo noget helt andet og meget interessant at se andre forhold.

Efter et års forløb begyndte jeg så igen ved konfektion, den gang i Haderslev, hvor jeg pressede frakker. I sommer fik jeg så arbejde på konfektionsfabrikken »Nilaco« i Ejby, hvor jeg nu klipper. Da jeg ikke har kunnet finde noget at bo i i Ejby, bor jeg i Fredericia, og så rejser jeg med toget hver dag til mit arbejde.

Dette var i korte træk, hvad jeg har foretaget mig i de sidste 10 år.

Til slut mange venlige hilsner til Hedemann, alle kammerater og lærerinder sommeren 48.

Også mange hilsner til eleverne vinteren 49—50 og sommeren 50.

Maren Andersen, Prinsessegade 36², Fredericia.

København, den 3. November 1958.

Kære gamle kammerater!

Det er et stort krav at få stillet, pludselig at skulle sammenfatte 10 års begivenheder til en lille pæn skildring, oven i købet de 10 mest urolige år af ens tilværelse, nemlig ungdomstiden, hvor man rastløst flakker fra det ene til det andet og prøver på at finde en smule sammenhæng i det hele.

Jeg husker så tydeligt den første tid på efterskolen, hvor svært det var for mig at skulle være hjemmefra, men det var et godt springbrædt at starte fra, og efter vinteren der fik jeg mod på at komme til at stå helt på egne ben. Jeg begyndte med at være i huset, det bedste sted at anbringe unge piger, der ikke aner, hvad de vil være. Min første plads var dog ikke en ubetinget succes, så efter et halvt år der

og et halvt år hjemme, forlod jeg Fyn og fik som seksten-årig plads på en stor gård ved Århus. Først der gik det op for mig, hvad det vil sige at »komme ud i livet« og pludselig skulle klare ærterne selv, men jeg lærte mangt og meget i det år deroppe og havde det samtidig dejligt. Derefter var jeg en vinter stuepige på Askov højskole, og det var naturligvis en god tid. Jeg havde det som blommen i et æg og befandt mig vældig godt blandt alle de unge mennesker. Måske var det opholdet der, som gav det sidste stød til, at jeg endelig gjorde alvor af mine planer om at komme til at læse videre. I hvert fald begyndte jeg i foråret 1952 som elev på Midtfyns præliminærkursus i Ringe, hvor jeg gik i lag med en stor stabel bøger, der indeholdt meget fuldstændig ubekendt for mig. Men igennem det kom jeg da, og i juli 1954 tog jeg præliminæreksamen. Jeg var imidlertid stadig ikke tilfreds, så samme år startede jeg på Høng studenterkursus, hvor jeg i juni 1956 tog nysproglig studentereksamen. Det var to dejlige år derovre med fint kammeratskab og mange muntre timer ind imellem den megen læsning. Og den sorgløse sommer, da man havde erobret huen, var naturligvis det bedste af alt. Men tiden gik, og man måtte jo efterhånden til at tage bestemmelse for fremtiden. Jeg ville have læst videre ved Århus universitet, men opgav det igen, vel nok mest af frygt for ikke at kunne gennemføre det. Det frie studium kræver mere energi, end jeg føler mig i besiddelse af. I stedet for tog jeg fat på noget mere håndgribeligt, nemlig et kursus i maskinskrivning og steno-grafi. På slutningen af dette kursus så jeg pludselig i en avis min store chance for at få mættet min trang til oplevelse og eventyr: der var en stilling ledig på det danske transithotel i Sdr. Strømfjord på Grønland. Jeg tog det store spring ud i det uvisse søgte den, var så heldig at få den, fik pakket i en fart, tog afsked med familie og venner, og sad så lettere fortunlet en dejlig aprildag i 1957 i SAS's store passagermaskine på vej mod det ukendte. Otte timer efter starten landede vi mellem sneklædte fjelde på Grønlands vestkyst lige nord for polarkredsen, på det amerikanske militærområde »Sonderstrom Airbase«. Jeg følte det, som om jeg var havnet i et eventyrland, og alt det her-

Med Mette til dyrskue

hjemme var pludselig så uendelig fjernt. Denne følelse holdt sig hele det år, jeg tilbragte deroppe. Grønland betog mig så meget, at jeg endnu kan overfaldes af en voldsom »hjemve« efter fjelde, efter den store, store stilhed, ja efter hele den mægtige natur, som kunne få en til at glemme alle små daglige problemer fuldstændig, så man fik en vidunderlig fornemmelse af fuldent lykkelige og frihed.

Vi tog mange ture ud i omegnen, og det var en lige stor oplevelse hver eneste gang, vi kom ud i den store uberørte vildmark, enten vi så travede ud ad den islagte fjord, klatrede rundt i fjeldene, stod målløse foran den høje lodrette mur, der kendetegner indlandsisens begyndelse, gik måneskinstur (rettere »nordlystur«) ved vintertid i knagende frost, eller gik »midnatsoltur« i den skønne lyse sommer. Det er umuligt at sige, hvad der var det bedste, for deroppe kan man med rette sige, at hver årstid har sin charme.

Jeg har endnu kun omtalt naturen, vel nok fordi den har gjort så stærkt indtryk på mig, men der var også andre ting, der optog os. Arbejdet var meget afvekslende. Vi 10 piger, der var ansat på det lille, men yderst moderne og hyggelige hotel, havde til opgave sammen med 15 SAS-folk at sørge for, at flyvepassagererne fik den bedst mulige be-

tjening og service, når de mellemlandede hos os på turen København—Los Angeles og Vancouver—Amsterdam. Det var vældig morsomt, og vi traf en mængde interessante mennesker, og så og lærte meget om ting, der før havde været os helt ubekendte.

Men fremfor alt oplevede vi deroppe kammeratskabets virkelige betydning. Vi 25 danskere, der ved tilfældigheder var blevet bragt sammen og nu var tvunget til at leve tæt op ad hinanden i månedsvis, vi blev klar over, hvad det vil sige at kende hinanden fuldstændig, og at indrette sig efter hinanden. Det kunne være svært engang imellem, men det gik, og vi fandt frem til en velgørende fri og usnobbet tone, og havde det herligt sammen.

Men en skønne dag var det hele forbi, og jeg sad igen i flyveren, denne gang på vej sydpå. På det tidspunkt glædede jeg mig trods alt til at komme hjem, men jeg opdagede hurtigt, at alt det civiliserede, man nu og da havde savnet deroppe, såsom teaterbesøg, ordentlig påklædning, forretninger, selskaber o.s.v. ikke blot tilnærmelsesvis kan opveje den fuldkomne følelse af frihed, man havde haft deroppe blandt virkelige venner i en mægtig vild natur. Det var meget svært at vænne sig til de hjemlige forhold med de mange hensyn, der skal tages til alt og alle. Heldigvis havde jeg den fordel, at jeg kunne gå og falde til ro et par måneder hjemme i Refsvindinge, men så stak jeg også af igen, denne gang dog kun på ferie.

I vinterens løb havde jeg på Grønland fundet en meget god ven i en flyvemekaniker fra SAS, og vi havde planlagt en biltur sammen rundt i Europa, så sidst i maj måned i år startede vi sydpå, og havde i næsten en måned ikke andet i hovedet end at holde ferie, nyde livet og daglig opleve nye spændende ting. Da vi havde tid nok, og for en gangs skyld var nogenlunde velbeslået med penge (efter et år på Grønland, hvor der ingen mulighed var for at give dem ud), havde vi ikke lagt nogen bestemt rejserute. Turen kom til at gå over Tyskland og Holland til Belgien, hvor vi gjorde et længere ophold for at se verdensudstillingen, dette kæmpearrangement, der er så storslået, og abstrakt, at det næsten virker helt meningsløst på et almindeligt menneske.

Derfra fortsatte vi sydpå gennem Luxemburg og Sydtyskland til Schweiz, videre over St. Gotthard og langs Lago Maggiore ind i Italien, hvor vi rastede et par dage i den dejlige by Turin. Vi havde indtil da holdt os udenfor Frankrig på grund af de mange politiske uroligheder der, men Rivieraen ville vi opleve, så fra Turin kørte vi over den franske grænse og nåede efter en hel dags terrænkørsel i bjerglandskaber frem til Nice, hvor vi pludselig befandt os på strandpromenaden med det dybbå Middelhav til den ene side og flotte luksushoteller til den anden. Det var meget imponerende, og endelig fik vi da vished for, at de mange farvestrålende plakater, man i tidens løb har set dernede fra, virkelig taler sandt. Hele den følgende uge nød vi hver dag de vidunderlige udsigter, idet vi fulgte kysten hele vejen fra Nice til Rom, som var vort sydligste mål. Denne by skuffede dog en smule, måske fordi man stiller altfor store forventninger, men selvfølgelig var det en oplevelse at se alle de steder, man har hørt og læst så meget om. Og så satte vi igen kursen mod nord, tværs over Italien, langs Adriaterhavet til Venedig, derfra gennem Østrig og Tyskland tilbage til Danmark, som vi nåede sidst i juni måned. Det havde været en virkelig vellykket tur uden uheld af nogen art, og på de kølige sommeraftener herhjemme kunne vi jo ikke lade være med at drømme os tilbage til de kulsorte, lune aftener dernede, da vi dansede under palmerne til skøn italiensk musik på små dejlige friluftrestauranten.

Men det er forbi med eventyret i denne omgang, og nu er det blevet hverdag igen. Jeg bor nu i København og er korrespondent i et firma i den indre by. Jeg befinder mig godt herovre. Her er en egen charme, og det er rart at være bybo, hovedsagelig fordi man her kan færdes så dejlig frit og ugenert mellem de mange mennesker i modsætning til på landet, hvor alle ved alt om alle.

Og nu er det på tide at gøre en ende på denne langé redøgørelse, hvis der skal blive plads i elevskriftet til andet end min lange levnedbeskrivelse, så jeg slutter med at sende mange hilsener til alle »gamle« kammerater og lærere fra vinteren 1948—49.

Grethe Bach Christensen.

København, den 2/10 1958.

Kære gamle kammerater!

Jeg har med glæde modtaget brevet fra Hedemann, og jeg vil hermed følge hans opfordring til at sende en hilsen til alle gamle kammerater fra vinteren 1948—49.

Når jeg skriver, at det er med glæde, at jeg har modtaget brevet, så mener jeg dermed, at jeg er taknemmelig for, at vi på denne måde kan få lov til at udveksle hilsner. Der er vist ingen af os, selvom det nu er 10 år siden, uden at vi ofte tænker på den gamle skole, den dejlige tid vi havde der, og kammeraterne vi fik der. Når vi gør os sådanne tanker, så melder spørgsmålet sig straks: »Hvordan mon det går nu?« Ja, for den gamle skoles vedkommende, så ved vi jo alle, at den har fået en helt ny og langt smukkere skikkelse, men vi ved også, at den gamle skoles ånd heldigvis er flyttet med over i dens nye bygninger. Når vi dernæst tænker på den dejlige tid, vi tilbragte der — ja, så må vi endnu engang konstatere, at det var en dejlig tid, som vi nu er glade for at kunne tænke tilbage på. Når vi så kommer til kammeraterne, vi fik der, — ja så må vi vist straks indrømme, at dem ved vi faktisk for lidt om. Man tænker: »Hvad mon de laver nu, og hvordan mon det går for dem«, o.s.v. Ikke mindst melder disse tanker sig ved juletid, når man læser i elevskriftet, hvordan elever fra tidligere årgange fortæller deres kammerater om dem selv og deres oplevelser. Derfor glæder jeg mig, særlig i år, til elevskriftet kommer, for i år er det vor tur, og jeg håber, at der er mange af jer, der har benyttet sig af denne lejlighed.

Nå, hvad er det nu, du har rodet dig ud i? — Nu er glæden vist ikke så stor, for nu er det dig selv, det gælder. Hvad har du i grunden udrettet i de 10 år? — For lidt, gamle dreng, og din løbebane har ikke været særlig bemærkelsesværdig, det er vist ikke noget at trætte andre med.

— Men alligevel. —

Da vi var færdig med skolen, var jeg blevet så glad for Ringe, at jeg blev der to år endnu, idet jeg kom i lære på Ringe andelsmejeri. Min læretid fuldførte jeg på to andre fynske mejerier, og så blev det efterhånden tiden, at jeg skulle være soldat. Nu kan der siges meget om soldater, —

men alligevel — den gang var der soldater til. Efter de 18 måneders militærtjeneste tog jeg ud for at tjene lidt håndører, så man kunne få råd til en motorcykel og en kone. Det blev nu hverken til det ene eller det andet, for jeg opdagede, som så mange andre, at det med at tjene penge ved håndkraft, det er temmelig besværligt. OK, — så tog jeg på skole igen, for der har man det da godt. Først blev det Dalum mejeriskole, og dernæst blev det Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Jeg følger endnu undervisningen på sidstnævnte skole, og jeg regner med at blive færdig til maj. Jeg skal nok undlade at fortælle noget om landbohøjskolen, for enhver avislæser ved jo alt om denne udmærkede skole. Jeg har haft en god tid her i København, og jeg har også haft lejlighed til at deltage i et par studierejser til udlandet.

Ja, så er det altså sagt.

Jeg vil slutte med at ønske alle gamle venner en glædelig jul.

J. Henry Laugesen, Hostrupsvej 20, København V.

København, den 27. oktbr. 1958.

Kære gamle kammerater og kammeratinder!

Jeg modtog for få dage siden et brev fra vor gamle lærer og forstander på Ringe efterskole, Karl Hedemann, hvori han gjorde mig opmærksom på, at det i år er 10 år siden, jeg var elev på skolen.

I den anledning bad Hedemann mig skrive lidt til elevskriftet om, hvorledes tiden fra efterskoleopholdet og til nu har formet sig for mig. Denne opfordring vil jeg med glæde efterkomme, ligesom det er mig en stor glæde her igennem at kunne sende en hilsen til gamle efterskolekammerater og lærere.

Tænk, er det virkelig 10 år siden, at vi sled bukseenderne blanke på bænkene dernede i den gamle efterskole på Søvej? Jeg føler det faktisk, som om det var i går, vi lukkede regnebogen og læsebogen i for sidste gang, men tiden er gået, og vi er spredt for alle vinde.

Ser I, kære venner, efter endt skoleophold fik jeg pladser på forskellige gårde her på Fyn som landbrugsmedhjælper. Først ved Odense, dernæst i Trunderup ved Kværndrup, og så kom da den tid, hvor jeg måtte trække i »trøjen«. Jeg

var soldat ved Jydske Telegrafregiment i 2½ år. Her begyndte jeg fra bunden, som alle andre store kunstnere, og gik stadig nedad; d.v.s., jeg kom på sergentskolen i Høvelte og avancerede efterhånden til oversergent. Jeg frekventerede også officersskolen på Frederiksberg slot i godt ½ år, men her gik det op for mig, at der var lovlig mange, der stod på ventelisten til at blive general før mig, så jeg søgte da bort herfra igen og blev hjemsendt efter et halvt års forløb.

Jeg havde nu ikke megen lyst til at komme ud og gå bag ploven igen, og da jeg under mit ophold på officersskolen havde fundet mig en »skat« i København, rejste jeg da herind igen, for om muligt at finde mig en livstilling her. Jeg søgte derfor stillingen som portner ved KTAS, og jeg fik den.

Til orientering for uvidende skal jeg oplyse, at KTAS betyder Københavns Telefonaktieselskab. Der er dem, der påstår, at det betyder: »Kun Tålmodig, Alle Sover«! Jeg skal til dels give dem ret heri, og da jeg havde været her i 2 år, følte jeg mig faktisk udsovet, hvorfor jeg søgte min afsked, hvilket jeg også fik.

Må jeg lige have lov at anføre, at jeg i øjeblikket er ved at få min stemme uddannet her i København. Jeg får undervisning af koncertsangerinde Johanne Grauslund, hvor jeg i øjeblikket synger Frans Lehars »Wolgalied« og Handels Largo »Ombra mai Fu«, samt en del operettepartier. Det er mit håb, at jeg engang kan tjene lidt på min stemme.

Nå, det var blot et lille sidespring.

Se, da jeg søgte min afsked fra KTAS, havde jeg allerede garderet mig igen, for da jeg rejste herfra den 31. juli, trådte jeg dagen efter ind i Rigspolitiet, Københavns politi, hvor jeg nu er ansat, og hvor jeg regner med at blive. Jeg gør tjeneste på Eskildgades politistation på Vesterbro, så hvis nogen af mine gamle kammerater skulle komme en tur til København, er de velkomne til at kigge indenfor og hilse på mig.

Nu tror jeg nok, at jeg må til at stoppe, for ellers bliver elevskriftet vist af format som »Den ny Salmonsens«, men jeg vil da lige fortælle jer, at jeg i sommer blev gift med »skatten«, og vi venter os en lille politibetjent i julegave.

Hermed sender jeg de bedste hilsener samt ønsket om en

rigtig glædelig jul og et godt nytår til alle gamle lærere og elever fra vinteren 1948/49.

Ejvind Nielsen, Chr. Svendsensgade 1, st. th., København S.

»Hjørnegården«, den 6/11 1958.

Når vi ser frem i tiden, er 10 år en lang tid, og alligevel er tiden gået hurtigt, selvom der er sket en del siden, jeg var elev på Ringe efterskole. Det var en dejlig sommer, som jeg altid vil mindes med glæde. Ja, nu er alle vi elever spredt for alle vinde, jeg ved kun, hvor en af jer er, og det er Kirsten Toft, gift Korsgård, som jeg stadig har forbindelse med.

Efter skoleopholdet var jeg hjemme hos mine forældre i Rønder i 1½ år. — I marts 1950 var der stor manøvre, og hos os havde vi indkvarteret 170 mand, alle de overordnede havde lagt beslag på stuehuset, det var sådan, at vi måtte stå i kø for at komme på w.c., selvom der var 3 i huset; der var soldater overalt. — Rundt omkring stod store radiovogne, som var i forbindelse med hele landet, og i køkkenet var der telefoner. Det var nogle spændende dage med megen travlhed, og ikke mindre blev det, da vi om morgenen fik at vide hos de overordnede, at vi skulle modtage kongen ved 9 tiden om formiddagen. Det blev en stor oplevelse at have kongen i vore stuer og prøve at servere for ham, han var meget ligefrem. Hele gården var fuld af mennesker, som havde hørt, at kongen var kommet.

Året 1950—51 var jeg stuepige på Kærbygård ved Marslev, det var en dejlig plads hos flinke mennesker. 51—52 var jeg enepige hos direktør Gillesberg i Hellerup, og da fik jeg det meste af København at se i min fritid.

Så synes jeg imidlertid, at det var ved at være tiden med et skoleophold igen, og sommeren 52 rejste jeg på Haslev udvidede højskole i 5 måneder. Det var en dejlig tid sammen med en del unge. Så begyndte jeg på Odense fagskole til januar 53 og lærte at sy i 4 måneder. — Sommeren 53 var jeg stuepige hos konsul Hastrup på Ulriksholm ved Kølstrup, der var meget at se og lære i sådan et hjem.

I min sommerferie var jeg med mor og far en tur til Tyskland i 5 dage, vi var både i Travemünde, Wiesbaden, Frankfurt am Main, Dortmund, Hannover, Hamburg, Goslar, hvor

vi så et meget gammelt og flot urværk. Det var en dejlig tur med mange oplevelser.

Vinteren efter skulle jeg være hjemme, men i januar begyndte jeg at blive syg, min blodprocent var nede på 37 %, så jeg måtte i seng omgående. 14 dage efter kom jeg på Odense sygehus hvor jeg gennemgik en masse undersøgelser og fik mange transfusioner, men blodprocenten kunne alligevel ikke holde ret længe; jeg lå der i 4 måneder og kom hjem pinselørdag og var med til min brors bryllup. Hele sommeren gik, og jeg var på sygehuset hver 3.—4. uge et par dage og fik blodtransfusion. Så 1. november blev jeg indlagt igen, og 1. december blev jeg opereret og fik milten fjernet, den var syg, de hvide blodlegemer havde overhånd. Ugen forinden operationen fik jeg 8 liter blod, 1 liter hver dag. Alt forløb godt, 14 dage efter var jeg hjemme og har været rask siden, så jeg har meget at være taknemlig for, at det gik, som det gjorde, så forstår jeg bedre at skønne på, når jeg er rask. — Derefter var jeg hjemme i 2 år, for imidlertid var jeg blevet forlovet og lavede så udstyr. Den 23. juni 56 holdt vi bryllup, det var en dejlig fest med en masse venner og familie, og vi fik en masse gode ting til vort hjem. — Vi flyttede så til Moderup ved Særslev på Nordfyn, hvor vi havde købt en gård på 25 tdr. land, vi er meget glad for at bo her og har meget flinke naboer. Året efter fik vi en dreng, han hedder Torben, han er en frisk fyr på 16 måneder.

Nu vil jeg slutte med mange venlige hilsener til familien Hedemann, lærere, lærerinder og alle elever fra sommeren 48, med ønsket om en god jul og et godt nytår.

Jeres

Johanne Marie Jensen, gift Bruntze.

Kære kammerater!

Ti år er gået, siden vi første gang ankom til Ringe efter-skole, er det til at forstå? Tiden løber så rask afsted, så vi dårlig kan følge med.

Men der er alligevel sket en del for mig i disse ti år, og det er der sikkert også for jer. Om man havde tænkt, at ens fremtid netop skulle forme sig sådan, er jeg ikke helt sikker på, men når jeg tænker tilbage, kunne jeg ikke tænke mig,

at den skulle have været anderledes. Jeg har gennem tiderne lært uendelig mange mennesker at kende, og mange af bekendtskaberne holder jeg vedlige endnu.

Som de fleste sikkert husker, havde jeg dårligt hjerte, det er desværre ikke blevet bedre med årene.

Den 1. november 1949 blev jeg antaget som ekspeditrice i en broderiforretning i Ringe, der var jeg i seks år. Jeg havde her lejlighed til at gå på handelsskole og få handels-skoleeksamen. I 1950 var jeg syv uger på Rigshospitalet i København for at se, om de kunne operere mit hjerte, jeg blev syg under narkosen, så forsøget mislykkedes.

Jeg rejste fra broderiforretningen i 1955 på grund af indehaverens død og forretningens ophør. Derefter fik jeg ansættelse på et revisionskontor i Svendborg, dette arbejde var desværre for strengt for mig, og jeg måtte sige denne udmærkede plads op efter tre måneders forløb. Her må jeg lige tilføje, at medens jeg var i broderiforretningen, fik jeg indkøbstilladelse til en bil, så i december 1954 fik jeg en lille ny Ford Anglia, den er musegrå med rødt indtræk. Det var en meget stor dag, da jeg satte mig bag rattet i min egen bil og skulle køre fra Fehr, Ringe, til mit hjem.

Til marts 1956 fik jeg plads på sygekassekontoret i Ringe, hvor jeg også var meget glad for at være. Men igen meldte sygdommen sig. Jeg havde fået den slemme A-influenza, og jeg måtte omgående på Centralsygehuset i Svendborg d. 10. december 57. Her fejrede jeg både jul og nytår, hvilket var en meget stor oplevelse. Der bliver gjort uendelig meget for patienterne. Jeg lå på enestue. Foruden alle de blomster, som jeg havde fået fra nær og fjern, havde sygeplejerskerne pyntet et lille juletræ til mig. Juleaftensdag om eftermiddagen kom en præst og holdt en juletale foran et mægtigt træ, som var pyntet og stod ude på gangen. Alle vore senge blev kørt ud på gangen, vi sang flere af de gamle julesalmer, så fik alle patienterne en porcelænskop, hvor der var et bil-lede på af sygehuset, tillige med 2 stykker chokolade og 2 appelsiner. Dernæst kom alle lægerne med overlægen og frue i spidsen og ønskede os glædelig jul. Vi fik gåsesteg og ris a la' mande til aften. Da kl. var ca. 20, kom den vagt-havende læge samt sygeplejersker og elever og ønskede glædelig jul på hver stue, og vi fik et glas vin og småkager.

Sygehusopholdet varede til 15. februar, jeg så mig igen nødsaget til at sige en god plads op. Lægerne mente, at jeg skulle hvile ud en måneds tid og så få en halvdagsplads.

Den 21. marts i år kom jeg til Fabers fabriker i Ryslinge. Her skulle jeg arbejde fire dage om ugen à 4 timer, det kunne jeg nok holde til. I august fik jeg lov at min læge at arbejde hele dagen, så jeg spurgte kontorchefen, om der kunne blive lidt mere arbejde. Det kunne der, jeg skulle begynde at arbejde hele dagen d. 1. oktober. Jeg glædede mig meget, især da arbejdet interesserede mig.

Men det skulle gå anderledes, den 30. september kl. 21 om aftenen blev jeg kørt til Svendborg sygehus igen. Det var nogle meget slemme hjerteanfald, som lægen derhjemme ikke kunne standse.

Det er på Svendborg sygehus, disse linjer bliver skrevet, for jeg er endnu ikke rask. Der er 3—4 slemme hjerteanfald hver eneste dag. Og nu skriver vi den 6. november. Jeg ligger igen på enestue, for at få så meget ro som muligt.

Jeg har dog en stor trøst, min plads på kontoret hos Fabers fabriker står åben. Jeg glæder mig til den dag, hvor jeg igen starter min lille Anglia og kører til kontoret i Ryslinge.

En venlig hilsen sendes til alle mine kammerater og lærere.

Ruth Jensen, »Gammelhave«, Espe.

Herringløse pr. Veksø, november 1958.

Begrebet tid er egentlig noget sært uåndgribeligt noget; nok kan man ved diverse hjælpemidler inddele den i minutter og timer, dage og år. Men kender I den fornemmelse, at en begivenhed på en gang kan synes uendeligt langt tilbage i tiden og dog være meget nærværende. Omtrent sådan er det, når jeg tænker tilbage på »vores« vinter på Ringe efterskole, der altså nu ligger 10 år tilbage. Der er sket meget siden da, både ude omkring i verden og for hver enkelt af os — i vor lille verden.

Jeg skal her forsøge at ridse op i korte træk, hvad jeg har oplevet i disse 10 år. De første 3½ år var jeg skiftevis hjemme og i forskellige pladser på Fyn og i Himmerland.

Jeg blev dog efterhånden klar over, at jeg ikke rigtig havde lyst til hele mit liv at rende rundt med en støveklud i den ene hånd og en kost i den anden. Derfor tog jeg i november 1952 på Støvring højskole, hvor jeg forberedte mig til optagelsesprøve på et seminarium. Det var en travl, men en dejlig vinter. Der var da også fritid, og en del af den blev brugt til lange traveture i Himmerlands smukke natur. Der er skønt i Rold skov og Rebild bakker på alle tider af året.

I juni 1953 oplevede jeg de 3 mest spændende dage i mit liv, nemlig optagelsesprøven på Silkeborg seminarium — det var nærmest nervepirrende —. Men jeg var heldig og blev optaget, og efter sommerferien begyndte jeg på seminariet. Det blev 4 gode år med mange nye indtryk både i timerne og ved elevforeningens møder og fester. Naturligvis kunne ikke alle timerne være lige opmuntrende — nej, uha — prøv lige at forestille jer mig med en højt klagende violin i hånden! Men lyspunkter var der altid at se hen til, og et godt kammeratskab betyder meget. Spændingsmomenter manglede der heller ikke i form af prøver og eksamener. Spændende var det også, da vi i 3. klasse skulle ud som vikarer i 3 måneder — hvor ville vi blive sendt hen, og hvordan ville det gå? Jeg var heldig og kom til Bregninge ny sogneskole på Tåsinge sammen med en af mine klassekammerater. Der tilbragte vi 3 dejlige måneder fra påske til sommerferien. Kollegerne var vældig flinke og hjælpsomme og børnene gennemgående rare. I begyndelsen af 4. klasse var vi på lejrskole forskellige steder. Det hold, jeg var med, var på Gotland — de 100 kirkers og de 1000 sagns ø. Det var en stor oplevelse at være i Visby, hvor mange af de gamle købmandshuse fra Hanseaternes tid stadig ligger. Vi boede forøvrigt i et af dem, det er indrettet som vandre hjem. Den gamle ringmur står stadig med sine 44 tårne omkring den gamle by, i hvilke der er ikke mindre end 16 kirkeruiner, rester af store bygningsværker, der fortæller om hansestædernes rigdomme — og om at købmænd fra mange forskellige lande var bosat der. Ude omkring på øen besøgte vi nogle af de mange smukke landsbykirker, der fortalte om, hvor rig også øens landbefolkning var, indtil Valdemar Atterdag i 1361 erobrede Gotland og hensynsløst

røvede og plyndrede. Det fortælles, at skibene med det røvede bytte sank på vejen hjem til Danmark — så der er noget at gøre for skattejægere! Vi havde desværre ikke tid til at blive der og prøve lykken, skolen ventede, så vi måtte, hvor nødtigt vi end ville, forlade øen og vende næsen mod Silkeborg igen.

Snart var eksamenstiden inde. Fra først i april til sidst i juni skulle vi med mellemrum konfronteres med det grønne bord. Det blev 3 lange måneder, men endelig kom dog d. 22. juni, og 69 seminarieelever var blevet til lige så mange lærere og lærerinder. Det måtte fejres, og det blev det med en fest, der vare fra kl. 18 til kl. 8 næste morgen. Og så måtte man igen til at tage afsked med en flok kammerater. Nu skulle vi for alvor ud at stå på egne ben og have ansvar for en flok rollinger. Midt i al glæden over at være færdige var vi vist mange, der var lidt beklemt.

Efter ferien begyndte jeg så som lærerinde her i Herringløse, en lille landsby 12 km øst for Roskilde. Mit arbejde er som så meget andet arbejde en blanding af regn og solskin, men kedeligt, det er det bestemt ikke. Mine bedste timer har jeg i 1. klasse, der er en arbejdsiver uden lige og altid glade ansigter. Men også de andre klasser er jeg glad for at arbejde med.

Den så ofte og så meget omtalte fritid går det også ganske godt med at få anvendt. Den er nu slet ikke så overvældende, som det kan se ud til, for det er jo ikke helt, som en af mine småpiger en dag sagde: »Du kan sagtens, du skal aldrig læse på lektier«. Åh, jo, det slipper man nu ikke helt for. Sidste vinter havde jeg 2 hold småpiger til gymnastik, og det skal jeg også have i år. Desuden har jeg frivilligt håndarbejde en eftermiddag om ugen. Men det skal indrømmes, at vi har nogle dejligt lange ferier — hvis de da ikke skal bruges til kursus af forskellig art.

I år syntes jeg dog, at jeg kunne tillade mig at holde rigtig sommerferie, og det blev til en rundrejse gennem Sverige-Norge. Det blev en uforglemmelig oplevelse. Jeg rejste sammen med min søster, og vort egentlige mål var Lapland, der — ifølge en turistbrochure — er landet, der om sommeren er så smukt, at solen ikke nænner at gå ned. Ja, smukt er

der, og daglys døgnet om i sommertiden. Turen København Gällivare tog vi i et stræk, og mit indtryk af Sverige set gennem kupévinduet er grantræer, grantræer og grantræer igen med enkelte opdyrkede marker imellem skovene. I Gällivare og omegn tilbragte vi en ugestid bl. a. med at kigge på malmgruberne, hvor malmen hentes op af jorden flere hundrede meter nede og får den første behandling. Først kommer den i crosseren, der sindigt æder den ene tipvognfuld efter den anden under øredøvende larm og derefter spytter den knuste malm ud på transportbånd, der fører den til sortningsværket, hvor den sorteres efter malmindhold ved hjælp af store magneter. Den sorterede malm føres derefter pr. jernbane ud til kysten, hvorfra en del sendes til udlandet, og en del udsmeltes. Der arbejdes i øjeblikket med store udvidelser og modernisering af anlæggene. Vi var også ude ved det store vandkraftværk i Harsprånget, der er Sveriges største. Det var altsammen vældig interessant at se; men det var ikke så meget for at studere bjergværksdrift og kraftværker, vi var kommet til »Midnatssolens land«. Vi ville opleve dets storslåede natur, og besluttede derfor at tage på fjeldvandring. Turen gik fra Gällivare via Kebnekaise til Kiruna. Ja, hele vejen skulle vi ikke gå, kun 90—100 km. Vi tog toget til Luspebryggan, hvor St. Lubelev løber ud af St. Lubvatten. Herfra sejlede vi ca. 100 km mod nordvest, gennem lange smalle søer til et sted, som kaldes Vakkotavare. Der blev vi sat i land med vore rygsække på et klippefremspring sammen med en del andre mennesker. Her skulle vi overnatte i en lapkåte — en hytte, som indvendig består af tæstillede afbarkede birkestammer og udvendig er dækket med jordtørv. Hele »møblementet« bestod af et lag birkekviste på jordgulvet, en brændeovn — som erstatning for det åbne bål — i midten af kåten samt en vandspand med øse. Renskind og tæpper, samt hvad vi havde brug for af kogegrej o. lign. kunne vi hente i »buret«, der lå ved siden af. Men der er vældig hyggeligt i sådan en kåte med små brune mus under kirkerisene til gratis underholdning hele natten. Næste morgen begyndte vi så vor vandring mod Kebnekaise. Der er en vidunderlig natur deroppe i Laplands højfjeld. Sneklædte toppe ser man til

alle sider, mange steder blinker småsøer — og pludselig står man og sopper i et mosehul, så det siger svup i støvlerne. Små bække risler og pibler alle steder fra og danner, hvor der er mulighed for det, brusende vandfald. Man føler sig så lille i denne verden, hvor der er fjeldtop ved fjeldtop, så langt øjet rækker. Selv om klimaet er barskt, vokser der dog mange smukke blomster i dalene, bl. a. engblommer, pragtstjerner og masser af gule fjeldviol. Selv oppe i højfjeldet kan den lille hvide isranunkel klare sig, den stikker nok så frejdigt hovedet op gennem sneen. Tyttebær- og blåbærris var der mange steder, men skov var det småt med, den var ikke større, end man kunne gå hen over den, den bestod af birke og pilekrat. Efter 4 dage i denne dejlige natur, hvor man er fri for knallerter, radio og al den anden uro, der hører vor moderne tid til, nåede vi Kebnekaise fjeldstation. Der kunne vi få vores efterhånden lidt slunkne forråd suppleret op og få erstattet de manglende støvlesøm. Fra fjeldstationen tog vi en tur til Kebnekaisetoppen, 2123 m over havet. Det var lidt besværligt at komme derop, men det var anstrengelserne værd, det var som at være i et eventyrland, at stå deroppe og se ud over de talløse sneklædte toppe. Luften er så ren og lyset så stærkt, at sneen lyser helt blå. Nogle steder var der tåge og lavthængende skyer, hvilket gav en meget smuk lysvirkning. Turen ned var alle tiders. Lange strækninger kunne vi blot sætte os ned i sneen, så ordnede tyngdekraften resten. Ih, hvor var det al'så skægt! Jeg var lige ved at kravle op igen, blot for at rutsje ned igen. Så selv om jeg kom ned med støvlesålerne i hånden og sømmene i tæerne, fortrød jeg ikke topturen. På vejen tilbage kom vi ind i en stor flok rener, der var i færd med deres aftenfoder i et pilekrat. På fjeldstationen havde vi det dejligt. Om aftenen hyggede vi os i pejsestuen, hvor folk af mange nationaliteter var samlet, der blev snakket og sunget på mange forskellige sprog. Men selv om der var dejligt, måtte vi videre — tilbage til civilisationen. Det var ikke uden vemod, vi tog afsked med fjeldverdenen i Nikkaluokta og igen gik om bord i en motorbåd, der førte os til Arosjokk, hvorfra der var bus til Kiruna. Jo, det havde været en fin tur, forhåbentlig bliver det ikke sidste gang, jeg kommer til Lapland.

Hjemturen gik over Narvik og derfra sydpå gennem de storslåede norske fjeldlandskaber. Det var helt underligt at komme tilbage til det flade Danmark. — Ja, der kunne naturligtvis blive meget mere at fortælle, men lad mig slutte her.

Skulle jeres vej falde her forbi, så kig indenfor!

Hermed de bedste hilsener til lærere og kammerater.

Sigrid Andersen.

Elevforeningens regnskab 1957—58

INDTÆGT		
September 7.	Beholdning: Kontant	2,73
- 7.	: Giro	3,49
- 7.	Indk. ved elevmøde	1245,50
Oktober 31.	Renter i banken til 1/11 1957	33,48
December 13.	Hævet i banken	2300,00
-	Solgt elevskrifter	3478,70
- 29.	Indk. ved julefest	448,25
Januar 11.	Indk. ved møde	355,00
Februar 11.	Indk. ved møde	145,00
Marts 21.	Rente på girokonto	3,48
	Renter i banken til 1/5 1958	17,37
	Renter i sparekassen fra 11/6 57 til 11/9 58 ..	11,10
	Ialt	8044,10

UDGIFT		
September 7.	Udgifter ved elevmøde	998,30
- 16.	Indsat i bank	240,00
Oktober 31.	Renter til 1/11 57 indsat i bank	33,48
December 3.	En kvitteringsblok	1,25
- 13.	Givet til skolen	1500,00
-	Tilskud til en elev	65,00
-	Frimærker	795,94
-	Fragt fra trykkeri	1,90
- 29.	Julefest	332,73
Januar 11.	Foredrag af skoleinspektør Cornelius	275,00
Februar 11.	Oplæsning af Bo Rud, Kerteminde	130,00
- 12.	Trykning af elevskrifter m. m.	1838,70
Marts 19.	Betaling for girouddrag	1,19
- 20.	Indsat i bank	1650,00
	Kaffe, lys og varme ved 2 møder	100,00
	Renter til 1/5 58 indsat i bank	17,37
	Renter fra 11/6 57 til 11/6 58 indsat i sparek.	11,10
	Beholdning: Giro	7,08
	: Kontant	45,06
	Ialt	8044,10

FORMUE		
Bankbog		2150,24
Sparekassebog		286,31
Giro		7,08
Kontant		45,06
	Ialt	2488,69

Ovenstående regnskab er d. d. geunemgæet og fundet i orden.
Bankbøger er os forevist.

Ringe, den 5. september 1958.

Thomas Nielsen.

Inge Pedersen.

Sommerskolen 1958

Birthe Agård, Rudkøbing
Inge Lise Agård, Rudkøbing
Henny Ernst, Fåborg
Conni Ehnsen, Ballum
Margrethe Frisk, Ballum
Emely Hammerlund, L. Egede
Anna B. M. Hansen, Ølstykke
Bente Hansen, Bråde
Birthe Hansen, Tåstrup
Ellis Hansen, Odense
Ester Hansen, Vøjstrup
Kirsten M. Hansen, Fåborg
Tove B. Hansen, Ormstrup
Rita Hasselby, Boeslunde
Mette Iversen, Vadum
Bente Åse Jakobsen, Rudkøbing
Astrid Chor Jensen, Lem
Inge Chor Jensen, København
Conny Jensen, Kværndrup
Helle Gunvor Jensen, Vejle
Else Skovsbo Jørgensen, Ejby
Inge H. Jørgensen, Svendborg
Lizzie Karlin, Ærøskøbing
Inge Kyed, Børkop
Mona E. Kønig, Klintebjerg
Anna Lise Larsen, København
Bente Larsen, Klintebjerg
Ingrid L. Larsen, Odense
Lone Larsen, Skamby
Jytte B. Lyager, Vejle
Jette S. Madsen, København
Tove Meier, Frøslev
Hanne B. Mikkelsen, Odder
Gerda M. Pedersen, Drejby
Gunvor H. Pedersen, Emmerlev
Marie Pedersen, Snebjerg
Tove E. Pedersen, Assens
Tove Pedersen, Odense
Birgit Poulsen, Boeslunde
Birthe Poulsen, Svendborg
Ilse Rahf, Flensborg
Tove Ralff, N. Jersdal
Hanne Rasmussen, Fjellerup
Vera Rasmussen, Brørsbøl
Maja Rendbæk, Kassemose
Lizzie Strandstoft, Jægerspris
Lilli Tobiasen, Vejle
Alice Tønder, Brørsbøl
Astrid Wolff, Flensborg
Elke Wolff, Flensborg
Grete Ørnholm, Fåborg

Vinterskolen 1958—59

Birgit Andersen, Tved
Kirsten Andersen, Kølstrup
Mona E. Anderson, København
Ida Bak, Skrøbelev
Jette Bak, Ringe
Conni L. Bjerg, Humble
Birthe Christensen, Ristinge
Dorte Christensen, Kerteminde
Bodil Damgård, Ødis
Helen Eklund, København
Ingrid Eriksen, Ringe
Ingrid Frandsen, Holmdrup
Anni S. Hansen, Turup
Ingrid Hansen, København
Lis Bjerg Hansen, Blangshave
Solveig Hansen, Dræby
Ella Hedemann, Østrup
Kate Henriksen, Odense
Anne Lise Jensen, Hørve
Marie Jensen, Lørup
Margit E. Johansen, Tange
Tove Jakobsen, Herslev
Birgit Langeskov Jørgensen, Hundstrup
Karen Jørgensen, Herslev
Lise M. Jørgensen, København
Rigmor Jørgensen, Herrested
Margit H. Karlsen, Krarup
Bente Knudsen, Rudme
Bente Knudsen, Odense
Inge H. Larsen, Bladstrup
Conni Ludvigsen, Ormslev
Birthe Lundsgård, Hjallesø
Hanne Mathiasen, Odense
Hanne B. Nielsen, Kerteminde
Helle R. Nielsen, Dræby
Jytte P. Nielsen, Fredensborg
Ellen Larsen, Nymark
Lisbeth M. Pedersen, Fjeldsted
Tove Lis Pedersen, Hundslev
Bente Poulsen, Ferritslev
Annelise Rasmussen, Dræby
Inge M. Rasmussen, Svindinge
Lise M. Rasmussen, Tange
Mary Rasmussen, Pejrup
Annelise Sørensen, Fjelsted
Hanne Sørensen, Odense
Inge Vehl, O. Tandslet
Carl Andersen, Skrøbelev
Ebbe Andersen, Kerteminde
Leif R. Andersen, Ørbæk
Poul Andersen, Ringe
Flemming Antonsen, Ubberup

Jørn Christensen, Statene
Poul Christensen, Dræby
Niels Christensen, V. Løve
Flemming Clausen, Snave
Mogens Cordua, V. Marie
Folmer Duus, Vejle
Preben Find, Skårup
Bent H. Hansen, Hundslev
Birger R. Hansen, Longelse
Erling Hansen, Trøstrup
Hans Hansen, Tved
Hans Chr. Hansen, Sdr. Næså
Palle Hansen, Kerteminde
Troels L. Hansen, Ubberup
Ib Gunnar Hall, Virum
Karl Åge Henriksen, Gestelev
Hans Højvang, Klint
Arne Israelsen, Pilshuse
Hans Erik Foged, Kirkeby
Mogens Jensen, Refsvindinge
Mogens I. Jensen, Dømmestrup
Thyge Jensen, Lørup
Allan Johansson, København
Gunnar Johansen, Ringe
Hans Ove Johansen, St. Clemens
Niels A. Kjeldsen, Gestelev
Flemming Knudsen, Marslev
Mogens Knudsen, Pilshuse
Svend Erik Knudsen, Ørbæk
Verner Knudsen, Ørbæk
Eigil R. Larsen, Hølev
Gerner Laursen, Tryggelev
Erik Lund, Refsvindinge
Knud Ludvigsen, Hundstrup
Lars J. Lønberg, Tange
Frede A. Mikkelsen, Simmerbølle
Hans Chr. Mogensen, Kerteminde
Frede Nielsen, Uggerslev
Anker Pedersen, Vonge
Aksel Pedersen, Tved
Bent Pedersen, Tved
Hans V. Pedersen, Pilshuse
Hans P. Pedersen, Egebjerg
Erik Pedersen, Rørvig
Poul Erik Pedersen, Bildsø
Poul Erik Raun, Odense
Kurt Sørensen, Slæbæk
Finn Therkelsen, Vonge
Aksel Læssøe, Ringe